

Rolnictwo w województwie lubelskim w 2020 r.

Agriculture in lubelskie voivodship in 2020

Opracowanie merytoryczne:

Content-related works:

Urząd Statystyczny w Lublinie. WRB Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Lublin, WRB Lublin Centre for Regional Surveys

Kierujący

Supervisor
Krzysztof Markowski

Zespół autorski

Editorial team

Magdalena Ściborek-Rycyk

Prace redakcyjne

Editorial work
Magdalena Ściborek-Rycyk

Tłumaczenie

Translation
Katarzyna Siemiaszko

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics
Magdalena Ściborek-Rycyk

Projekt i wykonanie okładki

Cover project and realization
Aleksandra Jangas-Kurzak

ISSN 2080-0517

Publikacja dostępna na stronie
Publications available on website

lublin.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła
When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Województwo lubelskie należy do regionów charakteryzujących się znaczącą rolą sektora rolniczego. O dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decydują przede wszystkim korzystne czynniki glebowo-klimatyczne oraz duży udział użytkowników rolnych. Lubelskie jest liderem wielu upraw rolniczych i sadowniczych, wśród których można wymienić m. in.: maliny, porzeczki i agrest.

Rzetelna wiedza na temat sytuacji w rolnictwie w województwie lubelskim jest niezbędna do podejmowania skutecznych decyzji zarówno przez prowadzących działalność gospodarczą w tym sektorze, jak i przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych zajmujących się polityką rolną. Dlatego też wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom i zainteresowaniu informacją statystyczną dotyczącą rolnictwa na Lubelszczyźnie, Urząd Statystyczny w Lublinie przygotował publikację: **„Rolnictwo w województwie lubelskim w 2020 r.”** Zakresem informacji nawiązuje ona do opracowań wydawanych przez nasz Urząd w poprzednich latach i składa się z części analitycznej i tabelarycznej.

W części analitycznej, podzielonej na działy tematyczne, szczegółowo omówiono najważniejsze zjawiska i tendencje występujące w rolnictwie województwa lubelskiego.

Uzupełnieniem formy tekstowej i tabelarycznej są wykresy i mapy podkreślające specyficzne cechy i zaobserwowane prawidłowości zachodzące w procesie wytwarzania żywności i jej zagospodarowania. Publikacja zawiera najistotniejsze dane dla scharakteryzowania przedstawionego w tytule tematu.

Jestem przekonany, iż przygotowane przez nas opracowanie będzie dla Państwa przydatnym źródłem wiedzy o stanie i kierunkach zmian jakie zaszły w rolnictwie na terenie województwa lubelskiego w ciągu ostatnich lat. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące rolnictwa na Lubelszczyźnie mogą Państwo uzyskać w Urzędzie Statystycznym w Lublinie lub na jego stronie internetowej (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Lublin, grudzień 2021 r.

Preface

Lubelskie voivodship is one of the regions where the agricultural sector fulfils a significant role. Favourable conditions for agricultural activities are primarily determined by advantageous soil and climate factors and a large share of agricultural land. Lubelskie voivodship is a leader when it comes to various kinds of agricultural and horticultural crops, including raspberry, currant and gooseberry.

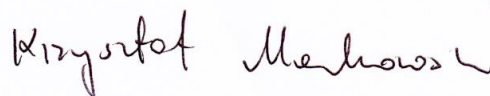
Thorough knowledge of the situation of agriculture in lubelskie voivodship is essential for making effective decisions both by people running a business in this sector and by representatives of the regional and local authorities connected with agricultural policy. In order to meet these expectations and to deal with the interest in statistical information on agriculture in lubelskie voivodship, the Statistical Office in Lublin prepared a publication entitled **“Agriculture in Lubelskie Voivodship in 2020”**. The scope of information relates to the publications issued by our Office in the previous years and consists of analytical and tabular parts.

The most important phenomena and tendencies occurring in agriculture in lubelskie voivodship are described in detail in the analytical part, which is divided into thematic sections.

There are also graphs and maps meant to complement the textual and tabular parts, which highlight specific features and regularities observed in the process of food preparation and its management. The publication contains the most relevant data aimed at characterising the topic included in the title.

I am convinced that the compilation prepared by us will be a useful source of information regarding the condition and directions of the changes which took place in agriculture in the area of lubelskie voivodship in recent years. More detailed information regarding agriculture in this region can be obtained in the Statistical Office in Lublin as well as on the Office website (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

*Director
of Statistical Office
in Lublin*

Krzysztof Markowski, Ph.D.

Lublin, December 2021

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
Preface	4
Spis tabel.....	7
List of tables	7
Spis map	7
List of maps.....	7
Spis wykresów	8
List of charts	8
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty.....	9
Symbols. Main abbreviations	9
Synteza	11
Executive summary	13
1. Warunki agrometeorologiczne	15
1. Agrometeorology conditions	15
2. Użytkowanie gruntów	19
2. Land use.....	19
3. Środki produkcji w rolnictwie.....	29
3. Means of production in agriculture	29
4. Produkcja rolnicza.....	33
4. Agricultural output.....	33
5. Produkcja roślinna	35
5. Crop output	35
5.1. Zboża.....	35
5.1. Cereals.....	35
5.2. Rzepak i rzepik	36
5.2. Rape and turnip rape.....	36
5.3. Ziemniaki	37
5.3. Potatoes	37
5.4. Buraki cukrowe.....	38
5.4. Sugar beets	38
6. Produkcja zwierzęca	39
6. Animal output.....	39
6.1. Trzoda chlewna	39
6.1. Pigs	39
6.2. Bydło.....	42
6.2. Cattle.....	42
6.3. Owce.....	45
6.3. Sheep	45
7. Skup produktów rolnych	47
7. Procurement of agricultural products	47
7.1. Skup produktów roślinnych	47
7.1. Procurement of plant origin products	47

7.2. Skup produktów zwierzęcych	48
7.2. Procurement of animal origin products	48
8. Ceny w rolnictwie.....	51
8. Prices in agriculture.....	51
Uwagi metodyczne	53
Methodological notes	53

Spis tabel List of tables

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim.....	22
Table 1. Land use in agricultural holdings in lubelskie voivodship	22
Tabela 2. Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim...22	
Table 2. Number of agricultural holdings with agricultural land in lubelskie voivodship	22
Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim.....	23
Table 3. Average total land use in agricultural holdings with agricultural land in lubelskie voivodship	23
Tabela 5. Powierzchnia zasiewów zbóż w województwie lubelskim.....	35
Table 5. Sown area of cereals in lubelskie voivodship.....	35
Tabela 6. Powierzchnia zasiewów rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim.....	36
Table 6. Sown area of rape and turnip rape in lubelskie voivodship.....	36
Tabela 7. Powierzchnia zasiewów ziemniaków (łącznie ogrodami przydomowymi) w województwie lubelskim.....	37
Table 7. Sown area of potatoes (with kitchen gardens) in lubelskie voivodship	37
Tabela 8. Powierzchnia zasiewów buraków cukrowych w województwie lubelskim	38
Table 8. Sown area of sugar beets in lubelskie voivodship	38
Tabela 11. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim.....	39
Table 11. Pig stocks in lubelskie voivodship.....	39
Tabela 12. Pogłowie bydła w województwie lubelskim.....	43
Table 12. Cattle stocks in lubelskie voivodship	43
Tabela 13. Pogłowie owiec w województwie lubelskim	45
Table 13. Sheep stocks in lubelskie voivodship	45

Spis map List of maps

Mapa 1. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Agroklimat.....	18
Map 1. Natural conditions of agricultural output. Agro climate.....	18
Mapa 2. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Jakość i przydatność rolnicza gleb	25
Map 2. Natural conditions of agricultural output. Quality and agricultural usefulness of soils..	25
Mapa 3. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej	26
Map 3. Natural conditions of agricultural output. Valorisation of agricultural production area.....	26
Mapa 4. Właściwości gleb. Odczyn	32
Map 4. Properties of soil. pH	32
Mapa 5. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych według województw.	42
Map 5. Pig stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships.....	42
Mapa 6. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych według województw.	45
Map 6. Cattle stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships	45

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Średnie miesięczne temperatury powietrza w województwie lubelskim	16
Chart 1. Total monthly average air temperatures in lubelskie voivodship	16
Wykres 2. Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych w województwie lubelskim	17
Chart 2. Monthly average atmospheric precipitation in lubelskie voivodship.....	17
Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim	19
Chart 3. Structure of land use in agricultural holdings in lubelskie voivodship	19
Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w województwie lubelskim	23
Chart 4. Structure of agricultural holdings with agricultural land by area groups of agricultural land in lubelskie voivodship	23
Wykres 5. Kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2020 r. w województwie lubelskim.	28
Chart 5. The amount of the payments made in the framework of direct payments under the 2020 campaign in lubelskie voivodship	28
Wykres 6. Zużycie nawozów mineralnych (NPK) i wapniowych (CaO) w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze w województwie lubelskim	29
Chart 6. Consumption of mineral (NPK) and lime (CaO) fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land in good agricultural condition in lubelskie voivodship	29
Wykres 7. Ciągniki i maszyny rolnicze na 100 gospodarstw rolnych w województwie lubelskim .	31
Chart 7. Tractors and agricultural machinery for 100 farms in lubelskie voivodship	31
Wykres 8. Struktura globalnej produkcji roślinnej w województwie lubelskim w 2019 r.....	33
Chart 8. Structure of gross crop output in lubelskie voivodship in 2019.....	33
Wykres 9. Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim w 2019 r.....	34
Chart 9. Structure of gross animal output in lubelskie voivodship in 2019	34
Wykres 10. Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie lubelskim.....	36
Chart 10. Sown area of basic and mixed cereals in lubelskie voivodship	36
Wykres 11. Powierzchnia zasiewów rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim	36
Chart 11. Sown area of rape and turnip rape in lubelskie voivodship.....	36
Wykres 12. Powierzchnia ziemniaków w województwie lubelskim.	37
Chart 12. Sown area of potatoes in lubelskie voivodship	37
Wykres 13. Powierzchnia zasiewów buraków cukrowych w województwie lubelskim	38
Chart 13. Sown area of sugar beets in lubelskie voivodship	38
Wykres 14. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim	40
Chart 14. Pig stocks in lubelskie voivodship.....	40
Wykres 15. Dynamika pogłowia trzody chlewnej w województwie lubelskim	40
Chart 15. Dynamics of pig stocks in lubelskie voivodship.....	40
Wykres 16. Struktura stada trzody chlewnej w województwie lubelskim	41
Chart 16. Structure of pig herd in lubelskie voivodship	41
Wykres 17. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych.....	41
Chart 17. Pigs per 100 ha of agricultural land.....	41

Wykres 18. Pogłowie bydła w województwie lubelskim.....	43
Chart 18. Cattle stocks in lubelskie voivodship	43
Wykres 19. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim.....	44
Chart 19. Cattle density per 100 ha of agricultural land in lubelskie voivodship	44
Wykres 20. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych w województwie lubelskim.....	44
Chart 20. Structure of cattle herd by age and usage groups in lubelskie voivodship.....	44
Wykres 21. Pogłowie owiec w województwie lubelskim	46
Chart 21. Sheep stocks in lubelskie voivodship.....	46
Wykres 22. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	48
Chart 22. Indices of procurement of basic consumer and feed cereals (including mixed cereals, without seed for sowing)	48
Wykres 23. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami).....	49
Chart 23. Indices of total procurement of animals for slaughter (in terms of meat, including fats).	49
Wykres 24. Dynamika skupu mleka krowiego.....	49
Chart 24. Indices of procurement of cow milk	49
Wykres 25. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach.....	52
Chart 25. Prices of selected agricultural products in procurement centers and at marketplaces	52

Objaśnienie znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	oznacza, że wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe data not applicable
Znak #	dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data must not be published due to the necessity for maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys. thous.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł PLN	złoty PLN
szt. pcs	sztuka pieces
ha	hektary hectare
kg	kilogram kilogramme
t	tona tonne
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre

Synteza

O wysokości plonów upraw rolnych w dużej mierze decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Powierzchnia geodezyjna województwa lubelskiego¹ według stanu na dzień 1 stycznia 2020 r. wynosiła 2 512,3 tys. ha, z tego użytki rolne stanowiły 70,4%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 23,7%, grunty pod wodami 0,8%, grunty zabudowane i zurbanizowane 4,0%, użytki ekologiczne 0,2%, nieużytki 0,9% i tereny różne 0,1%. Powierzchnia województwa lubelskiego stanowiła 8,0% ogólnej powierzchni kraju. Pod względem powierzchni województwo lubelskie zajmowało 3. miejsce w Polsce, po województwie mazowieckim (11,4%) i wielkopolskim (9,5%).

Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r. wyniosła 1 353,9 tys. ha i stanowiła 98,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych, przy czym ich udział w powierzchni użytków rolnych ogółem zmniejszył się o 0,6 p. proc. w stosunku do 2019 r., zaś zwiększył o 1,2 p. proc. w porównaniu z 2010 r. Jednocześnie odnotowano zmniejszenie się powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r. o 6,2% w porównaniu z 2019 r. i o 0,4% w stosunku do 2010 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze wyniosła 1 318,3 tys. ha i była mniejsza o 6,6% w stosunku do 2019 r., zaś większa o 0,7% w porównaniu z 2010 r.

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha użytków rolnych w 2020 r. wyniosła 8,5 ha, przy czym powierzchnia ta nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. (o 0,1 ha) i w stosunku do 2010 r. (wzrost o 1,2 ha).

W 2020 r. w województwie lubelskim było 161,4 tys. **gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne**, w tym 161,0 tys. **gospodarstw indywidualnych**. W stosunku do 2019 r. liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 6,5% i o 14,3% w porównaniu z 2010 r. Gospodarstwa małe o powierzchni do 10 ha stanowiły 78,2% w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych, przy czym ich udział w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 0,7 p. proc. i o 3,5 p. proc. w stosunku do 2010 r. W tej grupie najczęściej było gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha (41,6 tys.), a w porównaniu z 2019 r. odnotowano ich spadek o 9,2% i o 20,7% w stosunku do 2010 r.

Wyniki produkcji roślinnej w rolnictwie uzależnione są w głównej mierze od warunków agrometeorologicznych, jak również od zastosowanych nawozów, środków ochrony roślin oraz zastosowanego materiału siewnego. Wielkość nakładów poniesionych przez rolnika na zakup tych środków w dużej mierze decyduje o wysokości osiągniętego dochodu.

W roku gospodarczym 2019/2020 zużycie **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 139,5 kg i w stosunku do okresu poprzedniego zmniejszyło się o 8,4%, zaś w porównaniu z 2009/2010 r. zwiększyło się o 31,6%. Natomiast zużycie **nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 88,5 kg/ha i wzrosło zarówno w stosunku do poprzedniego okresu, jak i do roku gospodarczego 2009/2010 r. odpowiednio o 23,3% i ponad 3-krotnie.

Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w 2019 r., w porównaniu z 2018 r., zmniejszyła się o 4,4%, co było wynikiem spadku wartości zarówno produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej, odpowiednio o 5,7% i o 1,3%. W 2019 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 3,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

Według wstępnych danych z Powszechnego Spisu Rolnego **powierzchnia upraw zbóż ogółem** w 2020 r. wyniosła 733,1 tys. ha i była o 12,0% niższa w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 7,8% w stosunku do 2010 r. Natomiast powierzchnia upraw **rzepaku i rzepiku**

¹ Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii według ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami).

w 2020 r. wyniosła 128,5 tys. ha i była o 11,8% wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim i prawie 2-krotnie wyższa w stosunku do 2010 r.

W województwie lubelskim od 2010 r. **maleje stan pogłowia trzody chlewnej**, który w tym okresie zmniejszył się o 51,0% (z 992,6 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 486,0 tys. szt. w czerwcu 2020 r.). Natomiast **wzrosło pogłowie bydła** o 4,6% (z 367,4 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 384,3 tys. szt. w czerwcu 2020 r.) i **owiec** o 26,3% (z 13,9 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 17,6 tys. szt. w czerwcu 2020 r.).

Wartość skupu produktów rolnych w 2020 r. w województwie lubelskim wyniosła 4 043,7 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), z czego 97,7% od gospodarstw indywidualnych. W kraju skup wyniósł 67 114,0 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 6,0%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zmniejszyła się o 7,2% (w gospodarstwach indywidualnych o 6,9%), a w kraju wzrosła o 2,3% (w gospodarstwach indywidualnych wzrosła o 4,8%). Natomiast w stosunku do 2010 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 34,1%.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 2 052,3 mln zł i tym samym stanowiła 50,8% wartości skupu produktów rolnych ogółem. Natomiast **wartość skupu produktów zwierzęcych** 1 991,4 mln zł (49,2%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 9,7% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 4,3%. W odniesieniu do 2019 r. wartość skupu produkcji roślinnej zmniejszyła się o 10,8%, a zwierzęcej o 3,1%. W kraju również wartość produkcji roślinnej zwiększyła się o 10,3%, a zwierzęcej zmniejszyła się o 1,0%.

W województwie lubelskim w 2020 r., w porównaniu z 2019 r., skup żywca rzeźnego zwiększył się o 2,7%, a ziaren zbóż podstawowych ogółem o 16,3%.

Executive summary

The amount of production of agricultural crops is considerably dependent on agrometeorological conditions, i.e. air temperature, quantity and distribution of precipitation and insolation. Together with means of production used by farmers, including application of sowing material, plant protection products or used fertilizers, these are the factors which influence the condition and development of plants as well as punctuality of executed field work and agricultural procedures carried out within certain stages of vegetation of plants.

As of 1 January 2020, **the geodetic area of lubelskie voivodship**² was 2 512.3 thousand ha, which included agricultural land in 70.4%, forest land as well as woody and bushy land in 23.7%, land under water in 0.8%, built-up and urbanized land in 4.0%, ecological land in 0.2%, wasteland in 0.9% and other land in 0.1%. The area of lubelskie voivodship constituted 8.0% of the total area of the country. Taking the area into account, lubelskie voivodship occupied the 3rd position in the country – after mazowieckie (11.4%) and wielkopolskie (9.5%) voivodships.

The area of agricultural land in a good agricultural condition was 1 353.9 thousand ha in 2020 and constituted 98.7% of the total area of agricultural land. In comparison with 2019, its share in the total area of agricultural land decreased by 0.6 pp and compared with 2010 – increased by 1.2 pp. At the same time, an decrease in the area of agricultural land in a good agricultural condition by 6.2% was noted in 2020 in comparison with 2019 and by 7% was noted in relation to 2010. The area of agricultural land in a good agricultural condition in **private farms** was 1 318.3 thousand ha and it was smaller in comparison with 2019 by 6.6%, but bigger by 0.7% in comparison with 2010.

An average area of a private farm over 1 ha of agricultural land was 8.5 ha in 2020 and this area slightly increased compared to 2019 (by 0.1 ha) and compared to 2010 (increase by 1.2 ha).

In lubelskie voivodship in 2020, there were 161.4 thousand **farms possessing agricultural land**, including 161.0 thousand **private farms**. The number of farms decreased by 6.5% in comparison with 2019 and by 14.3% in comparison with 2010. Small farms with the area up to 10 ha constituted 78.2% of the total number of farms and their share went down by 0.7 pp compared to 2019 and by 3.5 pp compared to 2010. Most of the farms in this group had the area from 5 to 10 ha (41.6 thousand) and their decrease by 9.2% was noted compared to 2019 and in relation to 2010 there was a decrease by 20.7%.

The results of plant output in agriculture are mainly dependent on agrometeorological conditions, but also on used fertilizers, plant protection products and applied sowing material. The amount of the obtained income is strictly connected with the amount of expenditures of a farmer on purchase of these measures.

The use of **mineral fertilizers per 1 ha of agricultural land** was 139.5 kg in the farming year 2019/2020 and, compared to the equivalent period a year before, it went down by 8.4%, whereas in comparison with 2009/2010 it increased by 31.6%. When it comes to the use of **lime fertilizers per 1 ha of agricultural land**, it amounted to 88.5 kg/ha and it increased in comparison with both the previous period and the farming year 2009/2010, accordingly by 23.3% and more than 3.0 times.

The value of **gross agricultural output** in permanent prices in 2019 decreased by 4.4% in comparison with 2018, which was a result of an decrease in the value of animal output by 5.7% and a decrease in the value of crop output by 1.3% at the same time. In 2019, the gross output per 1 ha of agricultural land in lubelskie voivodship went down by 3.2% in comparison with the previous year.

According to preliminary data from National Agricultural Census, **the cereal cultivation area** in 2020 amounted to 733,1 thousand ha and was by 12.0% lower compared to the previous year and by 7.8% compared to 2010. On the other hand, the area of **rape and turnip rape** cultivation

² Data of the Head Office of Geodesy and Cartography according to the land registry (Journal of Laws from 2001 no. 38, item 454 with later amendments).

in 2020 amounted to 128.5 thousand ha and was by 11.8% higher compared to the previous year and almost twice higher than in 2010.

There has been a **decrease in the livestock of pigs** in lubelskie voivodship since 2010, which went down in this period by 51.0% (from 992.6 thousand heads in June 2010 to 486.0 thousand heads in June 2020). When it comes to **the livestock of cattle**, it increased by 4.6% (from 367.4 thousand heads in June 2010 to 384.3 thousand heads in June 2020), whereas **the livestock of sheep** – by 26.3% (from 13.9 thousand heads in June 2010 to 17.6 thousand heads in June 2020).

The value of procurement of agricultural products in lubelskie voivodship in 2020 amounted to PLN 4 043.7 million (according to current prices without VAT), 97.7% of which came from private farms. The country procurement was PLN 67 114.0 million. The share of lubelskie voivodship in the country procurement was 6.0%. In comparison with the previous year, the value of procurement of agricultural products went down by 7.2% (by 6.9% in private farms) and went up by 2.3% in the country (went up by 4.8% in private farms). When it comes to comparison with 2010, the value of procurement of agricultural products went up by 34.1% in lubelskie voivodship.

The value of procurement of plant products amounted to PLN 2 052.3 million (50.8% of agricultural products), whereas of **animal products** to PLN 1 991.4 million (49.2%). The value of procurement of plant products constituted 9.7% of the value of procurement of these products in Poland and of animal products – 4.3%. Compared to 2019, the value of procurement of plant output decreased by 10.8% and of animal output by 3.1%. In the country, the value of plant output went up by 10.3% and of animal output went down by 1.0%.

The procurement of animals for slaughter in lubelskie voivodship in 2020 went up in comparison with 2019 by 2.7% and the total procurement of basic cereal grains – by 16.3%.

Rozdział 1

Chapter 1

Warunki agrometeorologiczne

Agrometeorology conditions

Warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie w dużej mierze decydują o wysokości plonów upraw rolnych. Czynniki atmosferyczne, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Agrometeorologia inaczej nazywana meteorologią rolniczą, ma duże znaczenie w precyzyjnym określeniu wzajemnego oddziaływania warunków pogodowych, fizjologii roślin i zwierząt, ekologii, jak również gleboznawstwa oraz upraw roli i roślin.

Zajmuje się ona badaniem wpływu czynników meteorologicznych i klimatu na rośliny uprawne oraz wpływem jaki te rośliny wywierają na zjawiska meteorologiczne.

Sezon wegetacyjny 2020 r. charakteryzował się w miarę stabilną pogodą bez gwałtownych zjawisk ekstremalnych, chociaż nie brakowało burz i obfitych opadów deszczu, którym lokalnie towarzyszyły również opady gradu. Warunki termiczno-wilgotnościowe w okresie późnego lata i wczesnej jesieni 2019 r. nie wpłynęły znacząco na opóźnienie prac polowych i przygotowanie pól pod zasiew zbóż ozimych, jednakże już we wrześniu 2019 r. niedobory wilgoci w glebie wpłynęły niekorzystnie na wysiane zboża ozime i rzepak powodując ich nierównomierne wschody. W październiku 2019 r. średnia temperatura dobową była znacznie wyższa od normy wieloletniej, a ilość opadów atmosferycznych była znacznie niższa. Warunki atmosferyczne w listopadzie sprzyjały prowadzeniu prac polowych, gdyż dopiero w trzeciej dekadzie miesiąca nastąpiło ochłodzenie i pojawiły się ujemne temperatury w ciągu dnia.

Obserwacja **warunków agrometeorologicznych** przyczynia się do prawidłowej oceny: ryzyka upraw poszczególnych gatunków i odmian roślin na danym terenie, przewidywanych plonów, przewidywanego stopnia rozwoju roślin i agrofagów, optymalnego terminu rozpoczęcia prac polowych takich jak np. ochrona roślin czy nawadnianie, jak również dostarcza informacji o mogących wystąpić niekorzystnych zjawiskach meteorologicznych.

Zima 2019/20 na terenie całego województwa była bardzo ciepła ze średnimi temperaturami znacznie wyższymi od normy z okresu 1981-2010 (w grudniu 2019 r. wyższa o 3,8°C, w styczniu 2020 r. o 3,9°C, a lutym 2020 r. o 4,8°C). Taki rozkład pogody przyczynił się do ciągłego wzrostu ozimin, które praktycznie nie weszły w okres spoczynku zimowego. Jednakże problemem z tym związanym był bardzo intensywny rozwój chorób grzybowych.

W lutym 2020 r. ziemia nie była ani zamrznięta, ani nie było na niej pokrywy śnieżnej, a stan przezimowania plantacji ozimin rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym lub lepszym poziomie, jak w analogicznym okresie ubiegłego roku. Ciepła aura sprzyjała intensywnemu krzewieniu się roślin.

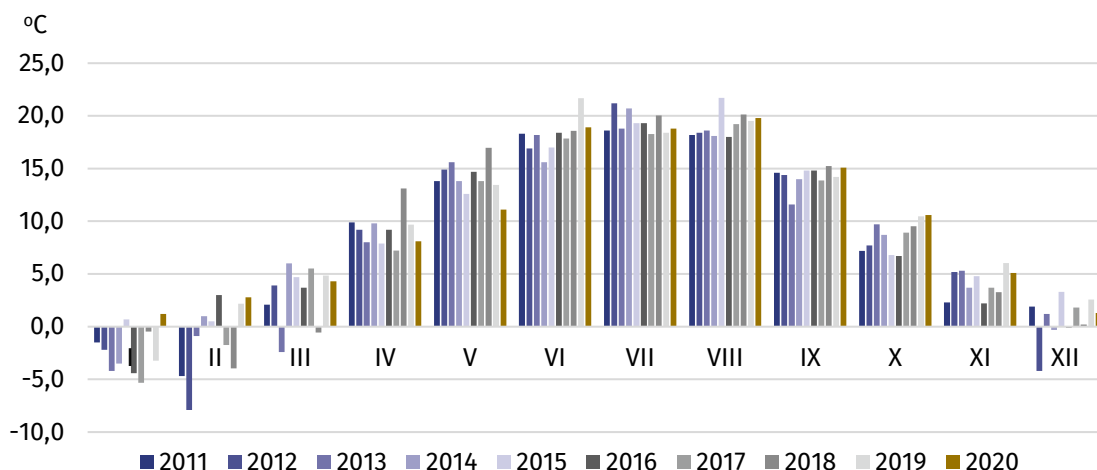
Sprzyjające warunki agrometeorologiczne panujące w marcu (duża ilość dni słonecznych i średnia dobową temperatura powietrza znacznie przewyższająca średnią z wielolecia) pozwoliły rolnikom na rozpoczęcie prac polowych w pierwszej połowie miesiąca i tym samym ruszyły wiosenne siewy. Jednakże pod koniec miesiąca nastąpiło załamanie pogody, wystąpiły opady śniegu, a temperatura powietrza spadła poniżej zera. Nocą odnotowano nawet -8°C. Taki rozkład temperatur miał bardzo niekorzystny wpływ na stan upraw, które pod koniec marca były już w zaawansowanej fazie rozwoju. Dodatkowo był to miesiąc bardzo suchy, a taka pogoda pogłębiła tylko deficyt wody w glebie.

Kolejne miesiące 2020 r. (kwiecień, maj i czerwiec) były bardzo zróżnicowane pod względem zarówno temperatury, jak i opadów atmosferycznych. W kwietniu obserwowano niedostateczną wilgotność gleby. Cały miesiąc był bardzo suchy ze słoneczną pogodą. Deszcz pojawił się dopiero w ostatnich dniach, jednakże nie był on wystarczający i zjawisko suszy rolniczej znacznie się nasiliło. Ponadto w drugiej dekadzie kwietnia temperatura nocą, przez ponad tydzień, spadała poniżej zera, a miejscami nawet do -5°C . Taki rozkład temperatur przyczynił się do znacznych strat na plantacjach sadowniczych. Niemniej jednak warunki pogodowe panujące w ciągu całego miesiąca sprzyjały wykonywaniu wiosennych prac polowych i tym samym zakończono siew zbóż jarych, buraków cukrowych, roślin wysokobiałkowych, jak również sadzenie ziemniaków. Pod koniec miesiąca rozpoczęto również siew roślin ciepłolubnych, takich jak kukurydza i soja.

Maj był chłodny, a druga dekada miesiąca przyniosła falę przymrozków, co spowolniło vegetację, a jednocześnie negatywnie wpłynęło na rozwój roślin ciepłolubnych. Jednakże bilans wodny w ciągu miesiąca znacznie poprawił się. Przyczyniły się do tego obfite opady deszczu na początku miesiąca, które miały charakter burzowy, a lokalnie przeszły nawet na grad. Takie warunki pogodowe nie sprzyjały wykonywaniu zabiegów ochrony roślin, czego przyczyną było nasilenie chorób grzybowych, szkodników i zachwaszczenia plantacji.

Czerwiec 2020 r. był ciepły z temperaturami powyżej średniej wieloletniej, z obfitymi opadami atmosferycznymi o charakterze gwałtownych burz i ulew, którym lokalnie towarzyszyły opady gradu. Taki przebieg opadów przyczynił się do wystąpienia podtopień i zamulenia upraw oraz uszkodzeń gradowych w wielu rejonach województwa lubelskiego. Owoce takie jak czereśnie, czy truskawki były zbyt mocno nawodnione, co powodowało ich gnicie i pękanie. Pogoda panująca w czerwcu spowodowała nasilenie występowania chorób grzybowych.

Wykres 1. Średnie miesięczne temperatury powietrza w województwie lubelskim
Chart 1. Monthly average air temperatures in lubelskie voivodship

Lato 2020 r. było ciepłe z niewielką ilością opadów atmosferycznych, które miejscami miały charakter burzowy. Lipiec był miesiącem umiarkowanie ciepłym z temperaturami powietrza w granicach $20 - 25^{\circ}\text{C}$, a więc nieznacznie odbiegających od średniej z wielolecia 1981–2010. Warunki pogodowe niezbyt korzystnie wpływały na dojrzewanie roślin, a w związku z tym żniwa rozpoczęły się tydzień później, w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

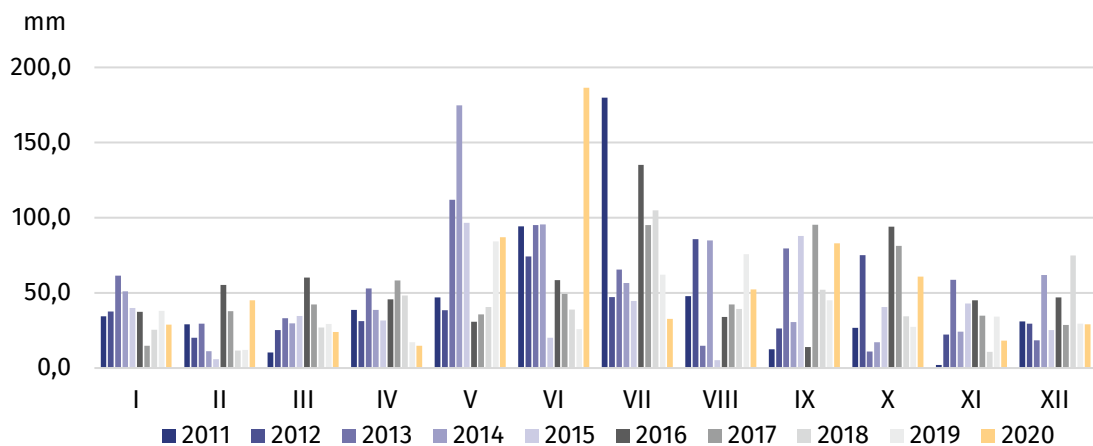
Sierpień był miesiącem upalnym z niewielkimi przelotnymi opadami deszczu. W pierwszej i drugiej dekadzie temperatury powietrza przekraczały 30°C . Taki układ pogody sprzyjał prowadzeniu prac żniwnych, które praktycznie do połowy miesiąca w większości gospodarstw zostały zakończone. Obfite opady deszczu w trzeciej dekadzie miesiąca znacznie poprawiły bilans wodny i u wilgocenie gleby i tym samym sprzyjały prowadzeniu prac polowych, przede wszystkim uprawek późnych, podorywek, orek oraz siewu poplonów ścierniskowych i rzepaku ozimego.

Wrzesień charakteryzował się bardzo ciepłą i słoneczną pogodą z temperaturą powietrza dochodzącą do 28°C . Ochłodzenie nastąpiło pod koniec miesiąca i towarzyszyły mu bardzo intensywne i obfite opady deszczu. Ciepła aura sprzyjała wykonywaniu prac polowych, między

innymi koszenie łąk, zbiór ziemniaków, soi na ziarno i kukurydzy na zielonkę, siewy ozimin i poplonów. Zebrane ziemniaki były na wysokim poziomie. Niewielka ilość opadów w pierwszych dwóch dekadach miesiąca nie sprzyjała wschodom wcześniej wysianych ozimin. Pod koniec września rozpoczęła się kampania buraczana.

Październik 2020 r. był miesiącem ciepłym z temperaturami powietrza sięgającymi do 24°C, z dużą ilością opadów atmosferycznych w pierwszej i drugiej dekadzie. Poprawę pogody przyniosła trzecia dekada miesiąca, było słonecznie i dość ciepła, co sprzyjało zintensyfikowaniu jesiennych prac polowych, takich jak siewy ozimin, zbiory roślin okopowych i kukurydzy oraz prowadzenie orok zimowych. Do końca miesiąca zakończono praktycznie siew ozimin i zbiór ziemniaków. Ze względu na obfite opady utrudniony był zbiór kukurydzy na ziarno oraz opóźnia się zbiór buraków cukrowych. Pod koniec miesiąca zbiór buraków cukrowych zaawansowany był w około 60%.

Wykres 2. Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych w województwie lubelskim
Chart 2. Total monthly average atmospheric precipitation in lubelskie voivodship

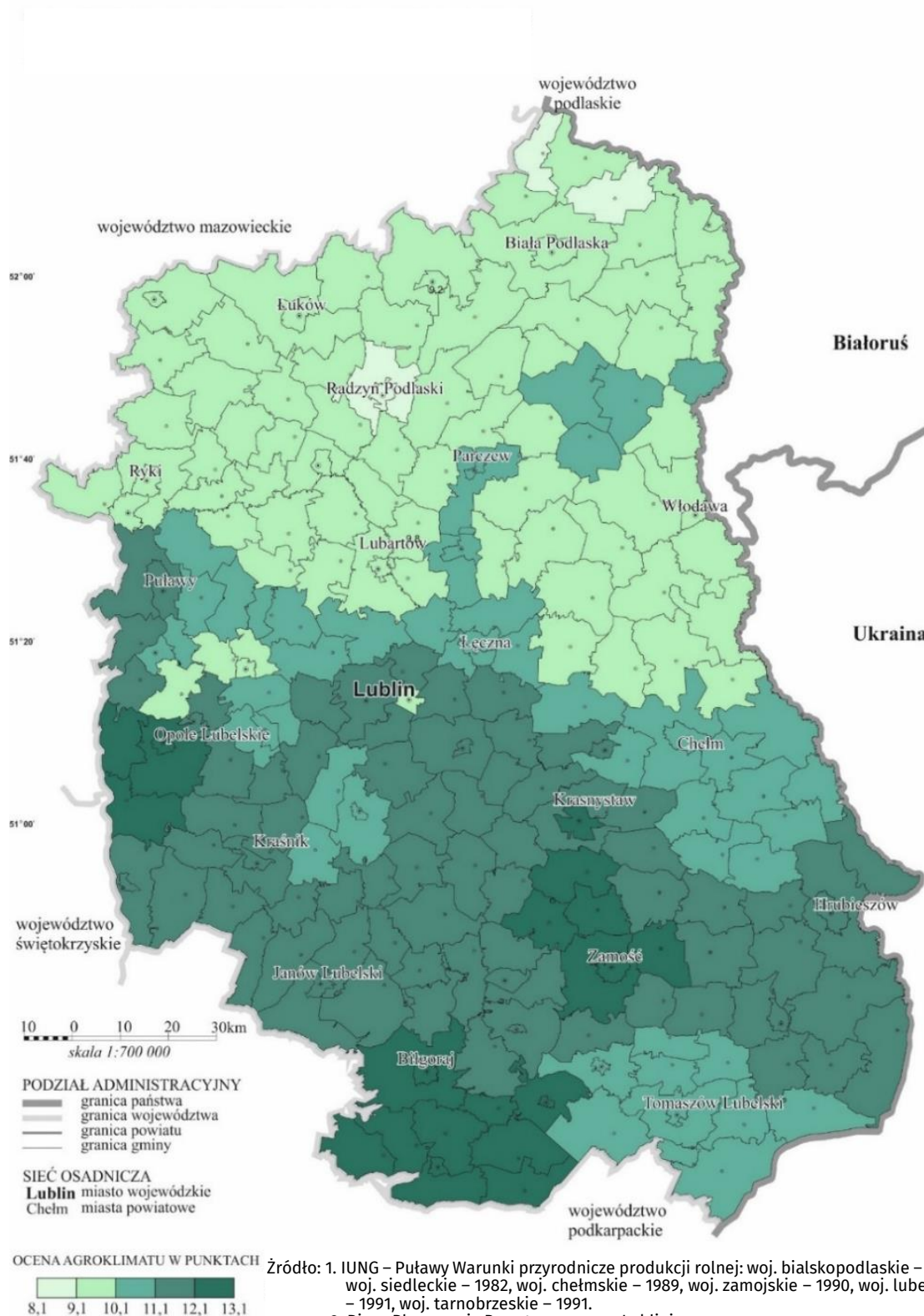

Listopad był dość ciepły z temperaturą powietrza znacznie przewyższającą normy z wielolecia i z niewielką ilością opadów deszczu. Pod koniec miesiąca pojawiły się ujemne temperatury i niewielkie opady śniegu. Warunki atmosferyczne w ciągu całego miesiąca sprzyjały prowadzeniu prac polowych związanych ze zbiorem buraków cukrowych i kukurydzy na ziarno. Rolnicy w tym czasie prowadzili orki zimowe, a niektórzy z nich siali jeszcze pszenicę ozimą.

Przestrzenne zróżnicowanie agroklimatu województwa lubelskiego przedstawia mapa 1. (str. 14). W celu oceny agroklimatu Polski postużono się skalą 15-sto punktową, gdzie 15 oznacza klimat najkorzystniejszy dla rolnictwa. W województwie lubelskim rozpiętość punktowa dla gmin sięga od 8,8 do 13,0 pkt. Najlepszym agroklimatem charakteryzuje się część południowo-zachodnia województwa, zaś najgorszym północno-wschodnia.³

³ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie.

Mapa 1. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Agroklimat
 Map 1. Natural conditions of agricultural output. Agro climate

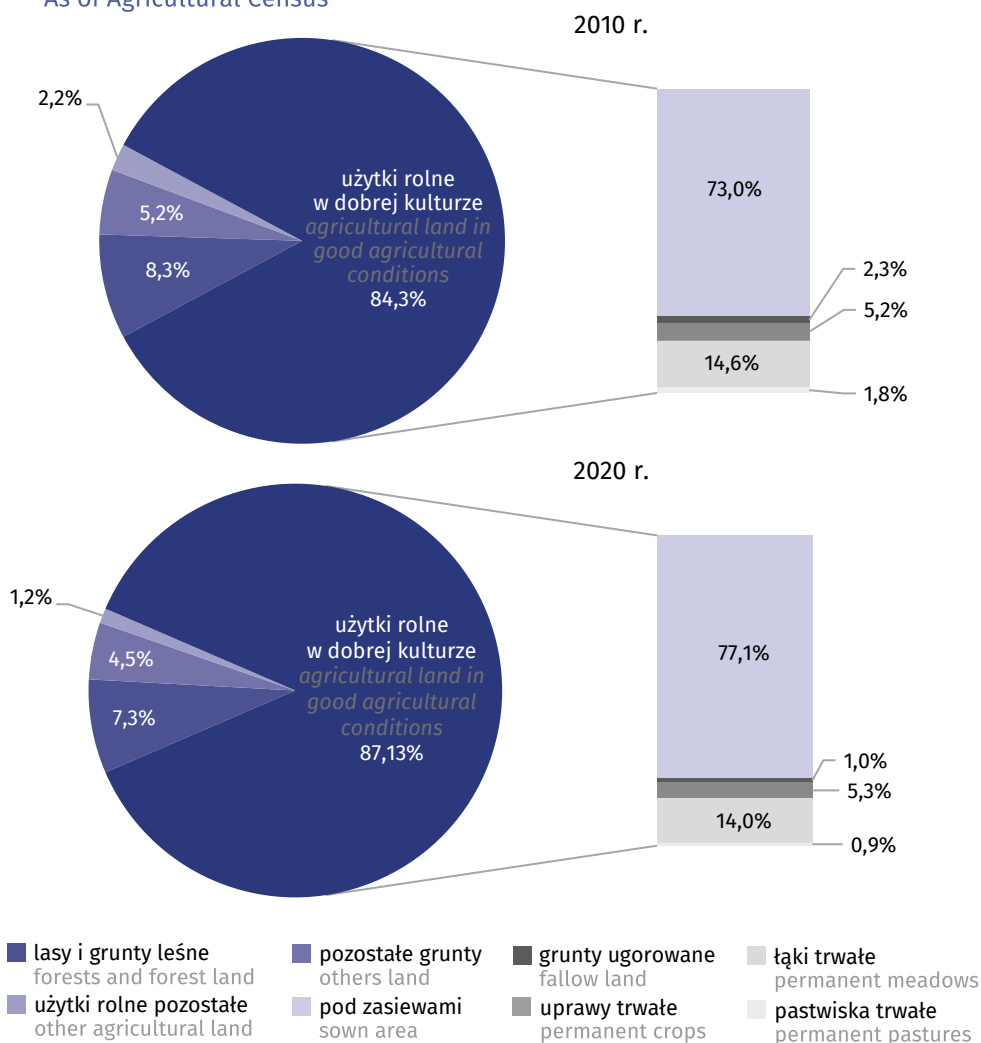

Rozdział 2 Chapter 2

Użytkowanie gruntów Land use

Powierzchnia geodezyjna województwa lubelskiego⁴ według stanu na dzień 1 stycznia 2020 r. wynosiła 2 512 251 ha, z tego użytki rolne stanowiły 70,4%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 23,7%, grunty pod wodami 0,8%, grunty zabudowane i zurbanizowane 4,0%, użytki ekologiczne 0,2%, nieużytki 0,9% i tereny różne 0,1%. Powierzchnia województwa lubelskiego stanowiła 8,0% ogólnej powierzchni kraju. Pod względem powierzchni województwo lubelskie zajmowało 3. miejsce w Polsce, po województwie mazowieckim (11,4%) i wielkopolskim (9,5%).

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim
Stan według Powszechnego Spisu Rolnego
Chart 3. Structure of land use in agricultural holdings in lubelskie voivodship
As of Agricultural Census

⁴ Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii według ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami).

Prezentowane w tym rozdziale dane za 2020 r. są danymi wstępnymi pochodzącymi z **Powszechnego Spisu Rolnego** przeprowadzonego w dniach od 1 września do 30 listopada 2020 r., **według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r.**

Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych oraz gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nie posiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej skali (określonej odpowiednimi programami), w tym działy specjalne produkcji rolnej.

W 2020 r. **powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych** w województwie lubelskim według Powszechnego Spisu Rolnego wyniosła 1 371,8 tys. ha i była mniejsza w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,7% i o 0,8% w stosunku do 2010 r. Użytki rolne stanowiły 88,2% ogólnej powierzchni gruntów rolnych w województwie, a ich udział w porównaniu z 2019 r. wzrósł o 0,1 p. proc. i o 1,8 p. proc. w stosunku do 2010 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych wynosiła 1 335,6 tys. ha i była mniejsza o 6,0% w stosunku do 2019 r. i o 0,4% w porównaniu z 2010 r.

Powierzchnia gruntów ogółem oznacza łączną powierzchnię użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania – własnych, dzierżawionych (na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel, itp.), wspólnych w części przypadającej użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r. wyniosła 1 353,9 tys. ha i stanowiła 98,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych, przy czym ich udział w powierzchni użytków rolnych ogółem zmniejszył się o 0,6 p. proc. w stosunku do 2019 r., zaś zwiększył o 1,2 p. proc. w porównaniu z 2010 r. Jednocześnie odnotowano zmniejszenie się powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w 2020 r. o 6,2% w porównaniu z 2019 r. i o 0,4% w stosunku do 2010 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze wyniosła 1 318,3 tys. ha i była mniejsza o 6,6% w stosunku do 2019 r., zaś większa o 0,7% w porównaniu z 2010 r.

Użytki rolne ogółem obejmują powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze to użytki utrzymywane zgodnie z normami, spełniające wymogi ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1551, z 2016 r. poz. 337), na które składają się:

- **zasiewy** – wszystkie uprawy zasiane i zasadzone w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchnia ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny;
- **łąki trwałe** – grunty pokryte trawami (tj. co najmniej 5 lat), zasady koszone, a w rejonach górskich również powierzchnia koszonych hal i połonin. łąki powinny być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej i przynajmniej raz w roku koszone, ale zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych;
- **pastwiska trwałe** – grunty pokryte trawami (tj. co najmniej 5 lat), które z zasady nie są koszone lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnia wypasanych hal i połonin utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasnymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji, itp.);

- **uprawy trwałe, w tym sady** – łączna powierzchnia sadów, szkótek drzew i krzewów owocowych, szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych dla celów handlowych, wikliny, innych gruntowych upraw trwałych, w tym tarniny, derenia i choinek bożonarodzeniowych, a także trwałych pod osłonami. **Sady** to plantacje drzew owocowych, krzewów owocowych i upraw jagodowych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych. Do sadów nie zalicza się powierzchni upraw truskawek i poziomek;
- **ogrody przydomowe** (bez powierzchni przeznaczonej na rekreację) – powierzchnia zlokalizowana najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzielona od reszty gospodarstwa. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego. Sporadycznie nadwyżki zbiorów mogą być sprzedawane. Ogród przydomowy może obejmować zarówno uprawy rolne i ogrodnicze jednoroczne, jak i uprawy wieloletnie oraz drzewa i krzewy owocowe rosnące poza plantacjami. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację;
- **grunty ugorowane** (łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny).

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej w dniu 1 czerwca 2020 r.

Największy udział w powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze stanowiły grunty pod zasiewami (2020 r. – 78,2%, 2019 r. – 77,7%, 2010 r. – 74,8%) i łąki trwałe (2020 r. – 14,2%, 2019 r. – 14,9%, 2010 r. 15,0%). Powierzchnia gruntów **pod zasiewami** zmniejszyła się o 5,7% w stosunku do 2019 r., natomiast zwiększyła 4,9% w porównaniu z 2010 r. Powierzchnia **łąk trwałych** również zwiększyła się zarówno w stosunku do 2019 r., jak i 2010 r., odpowiednio o 11,0% i o 5,3%. Podobną tendencję zaobserwowano w odniesieniu do gospodarstw indywidualnych.

Powierzchnia **gruntów ugorowanych** w 2020 r. zmniejszyła się o 28,9% w porównaniu z 2019 r. i 54,9% w stosunku do 2010 r. i wyniosła 14,3 tys. ha. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia tych gruntów wyniosła 13,7 tys. ha i była mniejsza o 30,9% w stosunku do 2019 r. i o 55,6% w porównaniu z 2010 r.

Lasy i grunty leśne to powierzchnia o wielkości co najmniej 0,10 ha, pokryta roślinnością leśną (zalesiona) lub przejściowo jej pozbawiona (nie zalesiona) oraz grunty związane z gospodarką leśną, a także powierzchnia plantacji o krótkiej rotacji – niezależnie od rodzaju gruntów na jakich zostały założone. Uwzględnia się tu powierzchnię szkótek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywanych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe).

Powierzchnia **lasów i gruntów leśnych** w 2020 r. wyniosła 113,8 tys. ha i zmniejszyła się o 3,1% w stosunku do 2019 r. i o 14,8% w porównaniu z 2010 r. Grunty te stanowiły 7,3% ogólnej powierzchni gruntów w województwie lubelskim, a ich udział zmniejszył się w porównaniu z 2019 r. o 1,0 p. proc., natomiast zwiększył się o 0,2 p. proc. w stosunku do 2010 r.

Lasy i grunty leśne województwa lubelskiego w 2020 r. stanowiły 11,8% powierzchni tych gruntów w kraju i pod tym względem województwo zajęło 3. miejsce w Polsce. Na pierwszym miejscu uplasowało się województwo mazowieckie (20,6%), zaś na ostatnim opolskie (0,9%).

Pozostałe grunty to grunty pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, parkami, powierzchnia wód śródlądowych (własnych i dzierzawionych), rowów melioracyjnych, powierzchnia porośnięta wikliną w stanie naturalnym, powierzchnia terenów bagiennych, powierzchnia innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz powierzchnia przeznaczona do rekreacji (np. zlokalizowana wokół domu, pól golfowych itp.). Do pozostałych gruntów zalicza się także powierzchnię gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeżeli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego, np. grunty rolne przeznaczone pod budowę drogi, supermarketu.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 1. Land use in agricultural holdings in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	
	w tysiącach in thousand			2019 = 100
Powierzchnia ogólna gruntów w tys. ha Total land area in thous. hectares	1 599,7	1 650,5	1 554,8	94,2
w tym użytki rolne of which agricultural land	1 383,1	1 454,1	1 371,8	94,3
w tym w dobrej kulturze of which in good agricultural condition	1 348,7	1 443,4	1 353,9	93,8
w tym w gospodarstwach indywidualnych of which private farms	1 548,8	1 612,1	1 512,3	93,8
w tym użytki rolne of which agricultural land	1 341,5	1 421,2	1 335,6	94,0
w tym w dobrej kulturze of which in good agricultural condition	1 309,0	1 411,0	1 318,3	93,4

W 2020 r. w województwie lubelskim było 161,4 tys. **gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne**, w tym 161,0 tys. **gospodarstw indywidualnych**. W stosunku do 2019 r. liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 6,5% i o 14,3% w porównaniu z 2010 r. Gospodarstwa małe o powierzchni do 10 ha stanowiły 78,2% w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych, przy czym ich udział w porównaniu z 2019 r. zmniejszył się o 0,7 p. proc. i o 3,5 p. proc. w stosunku do 2010 r. W tej grupie najwięcej było gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha (41,6 tys.), a w porównaniu z 2019 r. odnotowano ich spadek o 9,2% i o 20,7% w stosunku do 2010 r.

Tabela 2. Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 2. Number of agricultural holdings with agricultural land in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	
	w tysiącach in thousand			2019 = 100
Liczba gospodarstw rolnych w tys. Numbers of farms in thous.	188,3	172,6	161,4	93,5
w tym w gospodarstwach indywidualnych of which private farms	188,1	172,4	161,0	93,4

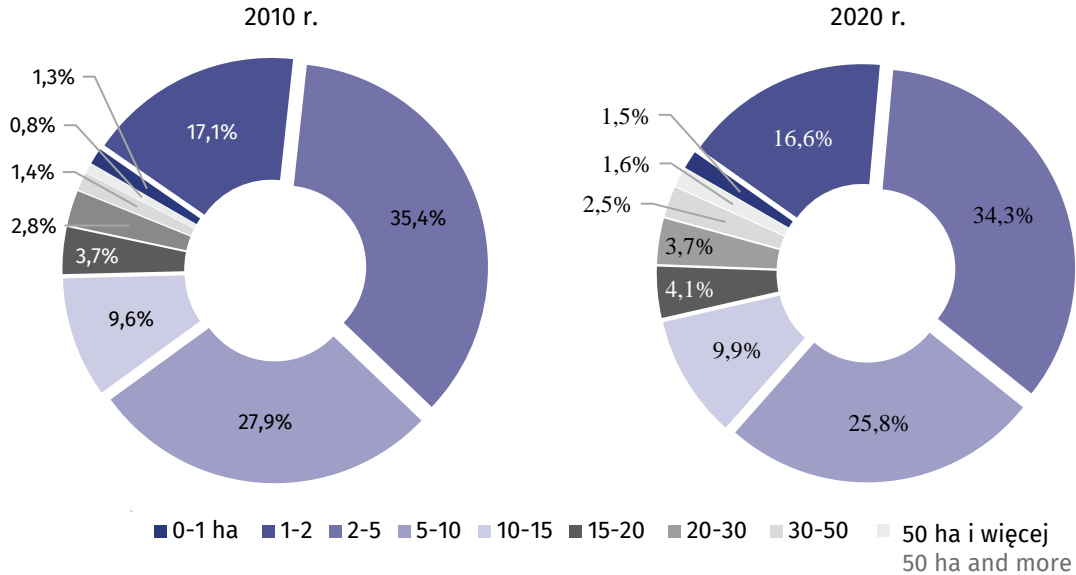
Udział gospodarstw większych obszarowo (o powierzchni ponad 10 ha) wynosił 21,8%. W porównaniu z 2019 r. liczba tych gospodarstw zmniejszyła się o 3,0%, zaś w stosunku do 2010 r. wzrosła o 2,1%.

Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 4. Structure of agricultural holdings with agricultural land by area groups of agricultural land in lubelskie voivodship

As of June

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha użytków rolnych w 2020 r. wyniosła 8,5 ha, przy czym powierzchnia ta nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2019 r. (o 0,1 ha) i w stosunku do 2010 r. (wzrost o 1,2 ha).

Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych posiadających użytki rolne w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 3. Average total land use in agricultural holdings with agricultural land in lubelskie voivodship As of June

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	
	w hektarach in hectares			2019 = 100
Gospodarstwa rolne ogółem Total agricultural land area group	7,3	8,4	8,5	101,2
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	7,2	8,2	8,3	101,2

Potencjał przyrodniczy województwa lubelskiego jest znacznie korzystniejszy w porównaniu z innymi regionami w kraju. Największy wpływ na wysokość plonów roślin uprawnych uzyskiwanych przez rolników ma jakość i przydatność rolnicza gleb. Jakość gleb dla Polski oceniono w skali 100 punktowej, a gminy województwa lubelskiego charakteryzują się znaczną rozbieżnością punktową od 30 do 90 punktów, co przedstawia mapa 2 (str. 21). Najlepsze gleby znajdują się w powiecie lubelskim w okolicach Nałęczowa oraz w powiecie hrubieszowskim, najgorsze zaś w powiecie włodawskim, białskim, w okolicach Parczewa, Lubartowa, Biłgoraja i wschodniej części powiatu łukowskiego i janowskiego.

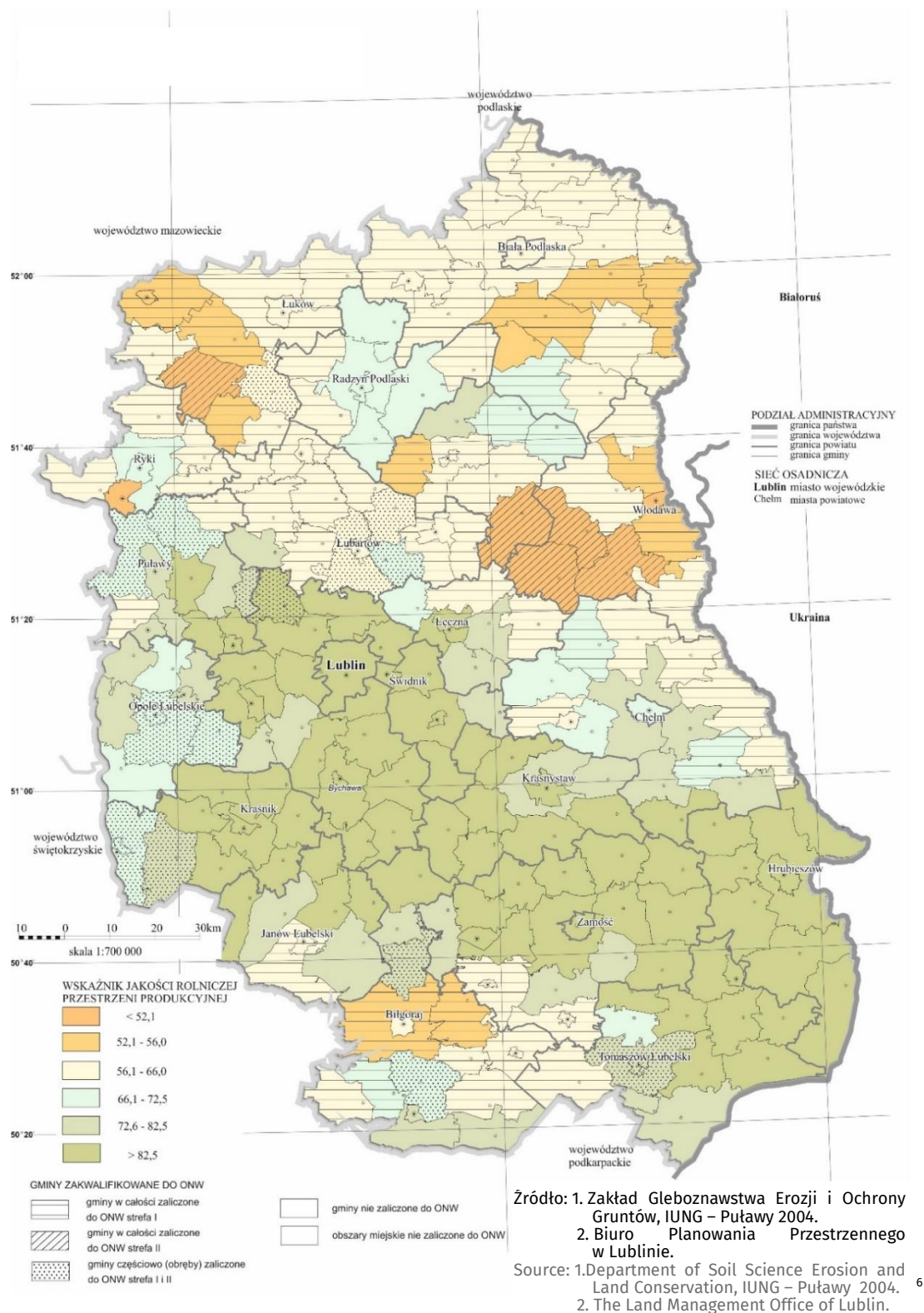
Ogólną ocenę warunków przyrodniczych produkcji rolnej można dokonać na podstawie wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, która zgodnie z metodyką opracowaną przez Zakład Gleboznawstwa, Erozji i Ochrony Gruntów IUNG w Puławach w 2004 r., obejmuje:

- jakość gleb ocenianą w skali 100 punktowej;
- warunki wodne oceniane w skali 5-cio punktowej;
- agroklimat oceniany w skali 15-sto punktowej;
- rzeźbę terenu ocenianą w skali 5-cio punktowej.

Suma uzyskanych punktów z wyżej wymienionych obszarów stanowi ogólny wskaźnik wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który dla województwa lubelskiego wyniósł 74,1 pkt. (był jednym z najwyższych w kraju, po województwach opolskim – 81,4 pkt. i dolnośląskim 74,9 pkt.), a jego zróżnicowanie w poszczególnych gminach województwa przedstawia mapa 3 (str. 22).⁵ Dla Polski wskaźnik ten wyniósł 66,6 pkt.

⁵ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie.

Mapa 3. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej
 Map 3. Natural conditions of agricultural output. Valorisation of agricultural production area

⁶ ONW – Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarczych – sposób i kryteria wydzielenia tych obszarów przyjęty w Polsce został uzgodniony z Komisją Europejską i opiera się na kryteriach demograficznych oraz waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, za pomocą mierzalnych wskaźników charakteryzujących jakość gleb, stosunki wodne, rzeźbę terenu oraz klimat. Źródło: <http://www.lfa.iung.pulawy.pl/list.html>.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 16 października do 30 listopada 2020 r. wypłacała zaliczki na poczet dopłat bezpośrednich za 2020 r. oraz płatności obszarowych ONW z PROW 2014–2020. Natomiast płatności końcowe za 2020 r. wypłacane były sukcesywnie od 1 grudnia 2020 r. do końca czerwca 2020 r.⁷

Płatności bezpośrednie stały się ważnym instrumentem Wspólnej Polityki Rolnej⁸, który jest odpowiedzialny za:

- wsparcie i stabilizację dochodów rolniczych,
- utrzymanie użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej, zgodnej z wymogami środowiska,
- rekompensowanie kosztów związanych z wypełnianiem wymogów wspólnotowych związanych z realizacją pozaprodukcyjnych dóbr publicznych,
- zapewnienie równych warunków konkurencji w ramach jednolitego rynku rolno-spożywczego,
- pomoc w realizacji nowych celów, związanych z ochroną zasobów naturalnych, zmianami klimatycznymi, gospodarką wodną, różnorodnością biologiczną oraz energią odnawialną.⁹

Wiosną 2020 roku (według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r.) w województwie lubelskim wnioski o przyznanie płatności obszarowych w ramach kampanii 2020 złożyło 168,9 tys. rolników, co stanowiło 12,9% wniosków złożonych w kraju. W porównaniu z 2019 r. liczba tych wniosków obniżyła się o 0,8%, a w stosunku do 2010 r. o 5,4%.

W kampanii 2020 r. (według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r.) w województwie lubelskim Agencja wydała 167,4 tys. decyzji o przyznaniu płatności obszarowych, co stanowiło 12,9% decyzji wydanych w Polsce. Liczba tych decyzji w porównaniu z kampanią 2019 r. obniżyła się o 0,9%, a w stosunku do 2010 r. o 6,3%.

Kwota zrealizowanych płatności w ramach jednolitych płatności obszarowych w ramach kampanii 2020 r. w województwie lubelskim według stanu na dzień 30 czerwca 2021 r. wynosiła 1 492,3 mln zł, co stanowiło 9,8% całości kwot zrealizowanych w Polsce. Przy czym Agencja miała czas do 30 czerwca 2021 r. na wypłatę w/w płatności za 2020 r.¹⁰

⁷ Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (<https://www.arimr.gov.pl/aktualnosci/artykuly/doplatty-2020-ruszyly-wypłaty-zaliczek.html>) data dostępu 7 czerwca 2021 r.

⁸ Początki Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) przypadają na 1962 r., kiedy zaczęła oficjalnie funkcjonować. Jednakże jej cele zostały zapisane znacznie wcześniej w Traktacie Rzymskim w 1957 r., który włączył WPR do wspólnego rynku Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG). Obecnie WPR służy budowaniu zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. (Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa <http://www.arimr.gov.pl/pomoc-unijna/wspolna-polityka-rolna/czym-jest-wspolna-polityka-rolna.html>) data dostępu 30 maja 2016 r.

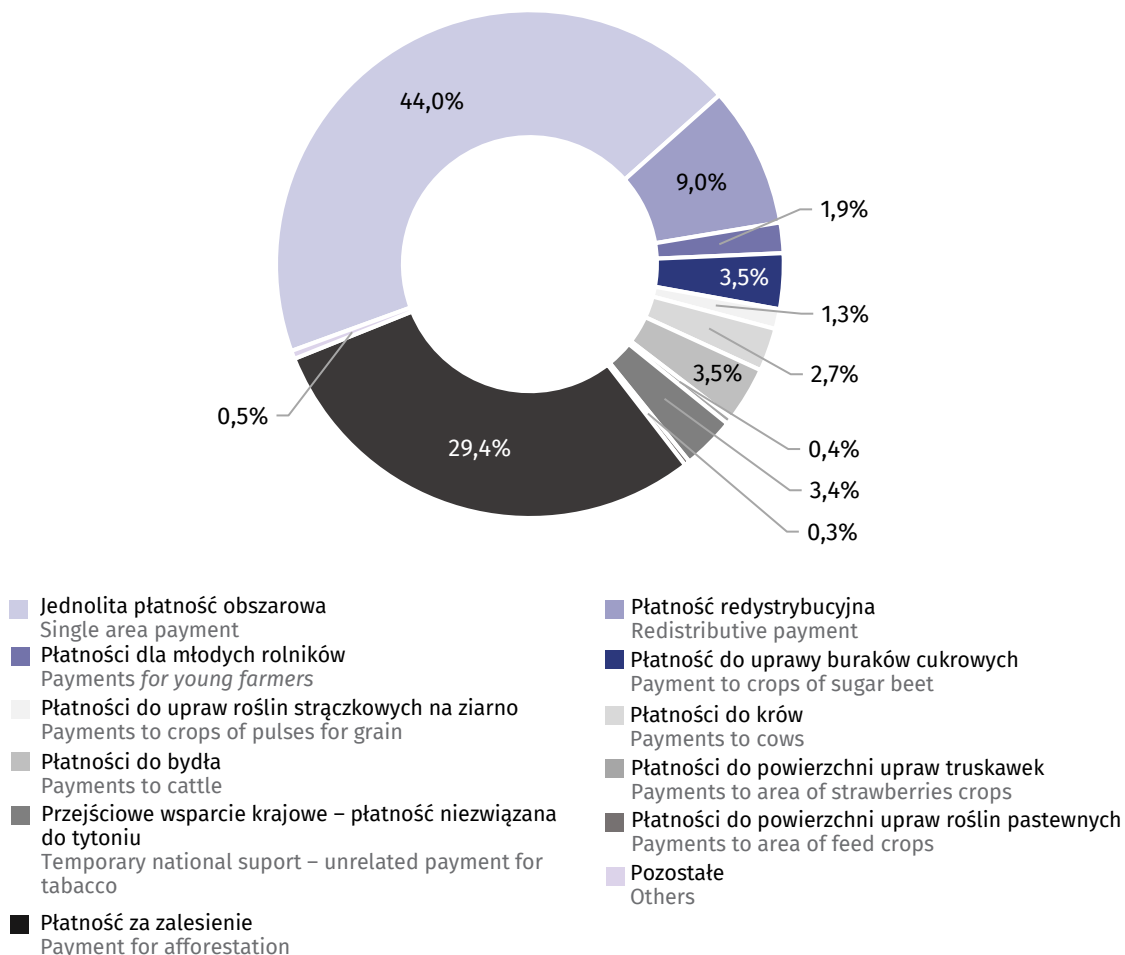
⁹ Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (<http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa/Płatności-bezpośrednie>) data dostępu 30 maja 2016 r.

¹⁰ Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (<https://www.gov.pl/web/arimr/platnosci-bezposrednie2>) data dostępu 17 listopada 2021 r.

Wykres 5. Kwota zrealizowanych płatności w ramach płatności bezpośrednich w ramach kampanii 2020 r. w województwie lubelskim.

Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Chart 5. The amount of the payments made in the framework of direct payments under the 2020 campaign in lubelskie voivodship
As of 31 December 2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Pobrane z: <https://www.gov.pl/web/arimr/sprawozdania-z-dzialalnosci-agencji-restrukturyzacji-i-modernizacji-rolnictwa>, s. 185 – 186. Data pobrania 17 listopada 2021 r.

Source: The report on activity of The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture. Downloaded from: <https://www.gov.pl/web/arimr/sprawozdania-z-dzialalnosci-agencji-restrukturyzacji-i-modernizacji-rolnictwa>. 185 – 186. Downloading data 17 November 2021.

Rozdział 3 Chapter 3

Środki produkcji w rolnictwie Means of production in agriculture

Wyniki produkcji roślinnej w rolnictwie uzależnione są nie tylko od warunków agrometeorologicznych, ale również od zastosowanych nawozów, środków ochrony roślin oraz zastosowanego materiału siewnego. Wielkość nakładów poniesionych przez rolnika na zakup tych środków w dużej mierze decyduje o wysokości osiągniętego dochodu.

Dane o **użyciu nawozów mineralnych, wapniowych oraz nawozów naturalnych** opracowano na podstawie wstępnych danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r.

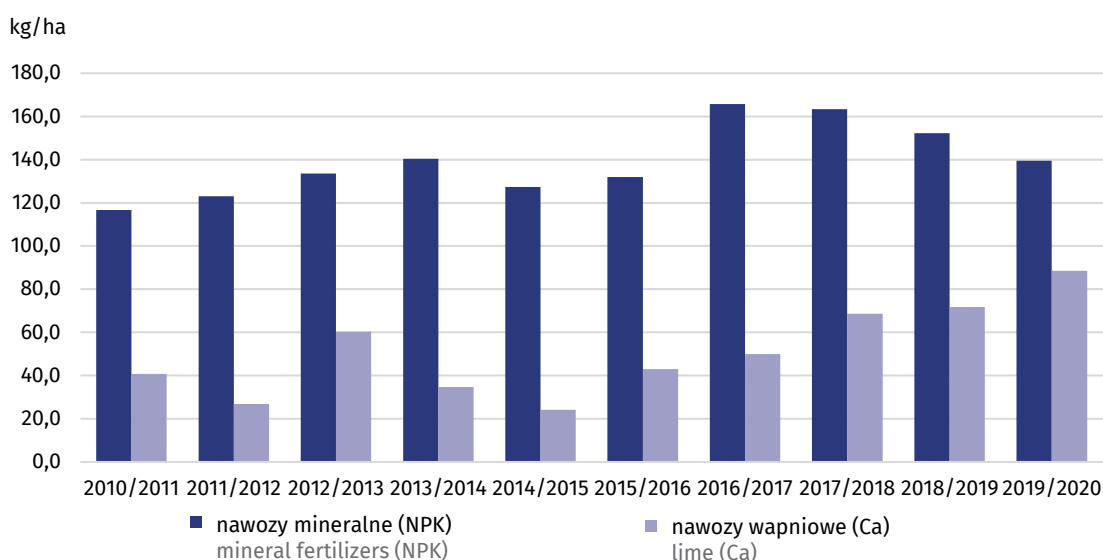
Wyniki badań prezentowane są według siedziby użytkownika gospodarstwa.

W roku gospodarczym 2019/2020 zużycie **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 139,5 kg i w stosunku do okresu poprzedniego zmniejszyło się o 8,4%, zaś w porównaniu z 2009/2010 r. zwiększyło się o 31,6%. Natomiast zużycie **nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 88,5 kg/ha i wzrosło zarówno w stosunku do poprzedniego okresu, jak i do roku gospodarczego 2009/2010 r. odpowiednio o 23,3% i ponad 3-krotnie.

Nawozy są to produkty przeznaczone do dostarczania roślinom składników pokarmowych lub zwiększania żyzności gleb albo zwiększania żyzności stawów rybnych, którymi są nawozy mineralne, nawozy naturalne organiczne i nawozy organiczno-mineralne.¹¹

Wykres 6. Zużycie nawozów mineralnych (NPK) i wapniowych (CaO) w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim

Chart 6. Consumption of mineral (NPK) and lime (CaO) fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land in lubelskie voivodship

Nawozy mineralne to nawozy nieorganiczne, produkowane w drodze przemian chemicznych, fizycznych lub przerobu surowców mineralnych, w tym wapno nawozowe, do

¹¹ Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2007 Nr 147 poz. 1033) – tekst jednolity z dnia 7 czerwca 2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 1259), art. 2. & 1.

którego zalicza się wapno nawozowe zawierające magnez, a także niektóre nawozy pochodzenia organicznego.¹²

Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy użytków rolnych poniżej 1 ha prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

W badanym okresie rolnicy w województwie lubelskim zużyli 191,4 tys. t. **nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik**, czyli o 13,6% mniej niż w poprzednim roku gospodarczym.

Wśród **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** największy udział miały nawozy azotowe (N) – 67,5 kg/ha, przy czym ich zużycie zmniejszyło się w stosunku do roku gospodarczego 2018/2019 r. o 3,3%, natomiast w porównaniu z rokiem 2009/2010 r. wzrosło o 16,8%. Na drugim miejscu były nawozy potasowe (K₂O) – 43,4 kg/ha, a ich spadek w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego wyniósł 13,5%. W porównaniu z rokiem gospodarczym 2009/2010 zużycie tych nawozów wzrosło o 73,6%.

W województwie lubelskim **zużycie nawozów wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik** w roku gospodarczym 2019/2020 wyniosło 121,7 tys. t. i w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego wzrosło o 16,3%. Natomiast w porównaniu z rokiem gospodarczym 2009/2010 wzrost zużycia nawozów wapniowych był ponad 3-krotny.

Województwo lubelskie pod względem zużycia nawozów mineralnych w kg na 1 ha użytków rolnych zajęło 6. miejsce w kraju, natomiast pod względem zużycia nawozów wapniowych 9. Najwięcej nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużyto w województwie opolskim (190,2 kg/ha) i kujawsko-pomorskim (172,7 kg/ha), zaś najmniej w województwie małopolskim (85,8 kg/ha) i podkarpackim (85,9 kg/ha). Nawozów wapniowych najwięcej zużyto w województwie opolskim (146,5 kg/ha) i dolnośląskim (139,9 kg/ha), natomiast najmniej w świętokrzyskim (50,9 kg/ha) i małopolskim (52,4 kg/ha).

Dane o **ciągnikach i maszynach rolniczych** opracowano na podstawie wstępnych danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r.

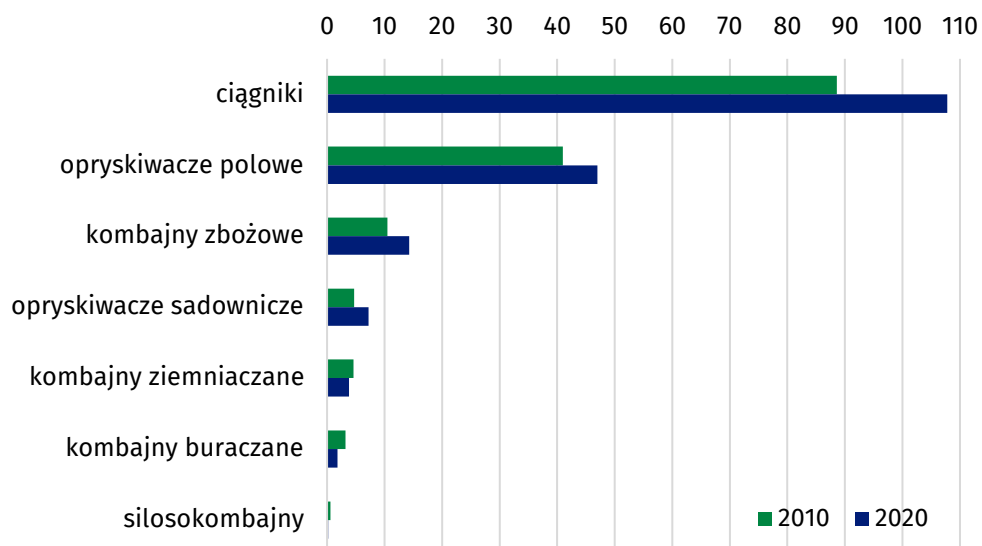
W gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim w 2020 r. znajdowało się 174,0 tys. szt. **ciągników rolniczych** i tym samym województwo lubelskie zajęło 2. miejsce w kraju z udziałem 12,0%. Najwięcej ciągników rolniczych znajdowało się w województwie mazowieckim (15,9%), zaś najmniej w lubuskim (1,3%). W porównaniu z 2010 r. liczba ciągników rolniczych wzrosła o 4,3%.

Spośród pozostałych maszyn rolniczych, do których zaliczają się między innymi kombajny zbożowe, buraczane, ziemniaczane itp., silosokombajny, opryskiwacze polowe, czy opryskiwacze sadownicze, największy wzrost odnotowano w przypadku **opryskiwaczy sadowniczych** z 8,9 tys. szt. w 2010 r. do 11,7 tys. szt. w 2020 r., czyli o 31,7%. Kolejną grupę stanowiły **kombajny zbożowe**, których wzrost wyniósł 17,0% (z 19,8 tys. szt. w 2010 r. do 23,1 tys. szt. w 2020 r.).

Wykres 7.
Chart 7.

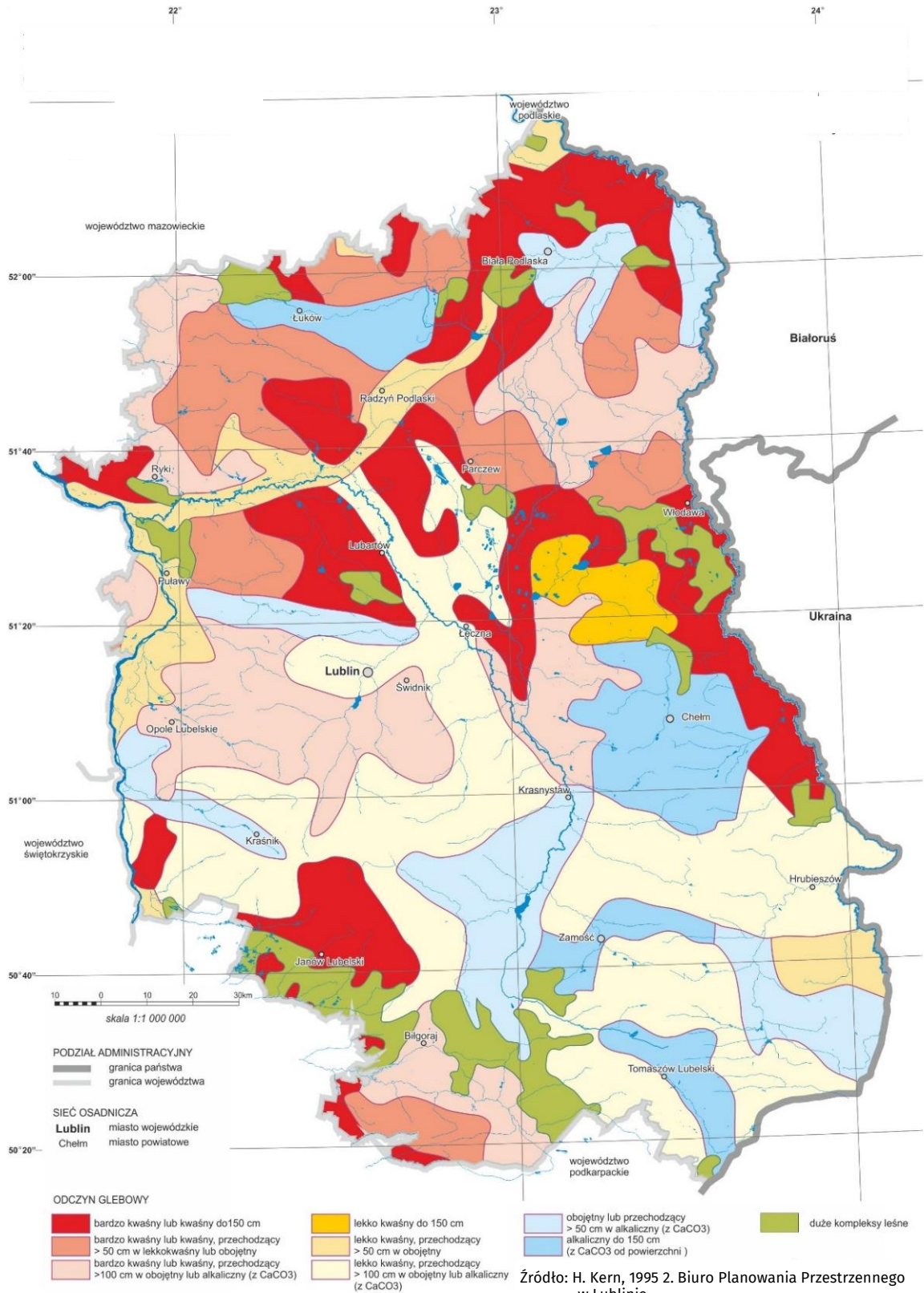
Ciągniki i maszyny rolnicze na 100 gospodarstw rolnych w województwie lubelskim
Tractors and agricultural machinery for 100 farms in lubelskie voivodship

¹² Tamże , art. 2 & 1, pkt. 3.

Pod względem liczby **opryskiwaczy sadowniczych** w 2020 r. województwo lubelskie zajęło 2. miejsce w kraju (z udziałem 22,5%), po województwie mazowieckim (34,7%). Na ostatnim miejscu znalazło się województwo opolskie z udziałem 0,1%. Natomiast pod względem liczby **kombajnów**, zarówno **zbożowych**, jak i **buraczanych** województwo lubelskie w 2020 r. zajęło 1. miejsce w kraju z udziałem odpowiednio 13,8% i 27,5%.

Mapa 4. Właściwości gleb. Odczyn
Map 4. Properties of soil. pH

Rozdział 4 Chapter 4

Produkcja rolnicza Agricultural output

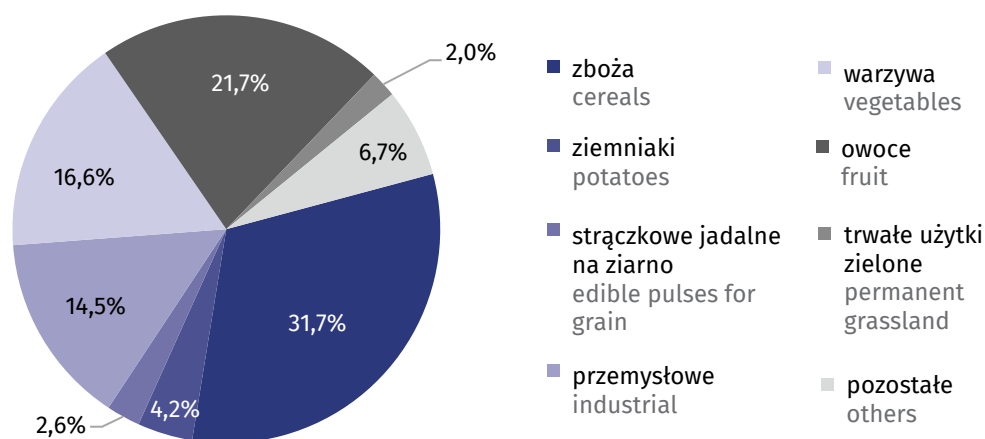
Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w 2019 r., w porównaniu z 2018 r., zmniejszyła się o 4,4%, co było wynikiem spadku wartości zarówno produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej, odpowiednio o 5,7% i o 1,3%. W 2019 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 3,2% w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje **produkcję roślinną** (surowe – nieprzetworzone produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku)) i **produkcję zwierzęcą** (produkcję żywca rzeźnego oraz surowych – nieprzetworzonych – produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób).

Wskaźniki cen globalnej i towarowej produkcji rolniczej przedstawiają w sposób syntetyczny zmiany cen sprzedawanych produktów rolnych, tj. średnich cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki te oblicza się jako iloraz wskaźnika wartości i wskaźnika wolumenu, uzyskanych ze zbiorczych rachunków produkcji rolniczej, przy czym wskaźnik wartości obliczany jest jako stosunek poziomu produkcji wyrażonej w cenach bieżących w badanym okresie do poziomu tej produkcji w roku poprzednim, a wskaźnik wolumenu – w cenach stałych.

Wykres 8.
Chart 8.

Struktura globalnej produkcji roślinnej w województwie lubelskim w 2019 r.
Structure of gross crop output in lubelskie voivodship in 2019

Największy udział w **globalnej produkcji roślinnej** stanowiły zboża (31,7%) oraz owoce (21,7%). W stosunku do 2018 r. udział zbóż wzrósł o 5,3 p. proc., a owoców obniżył się o 4,1 p. proc. W **globalnej produkcji zwierzęcej** największy udział miał żywiec rzeźny 49,8% (w tym wieprzowy 50,7%) i mleko krowie 37,9%. W porównaniu z 2018 r. udział żywca rzeźnego obniżył się o 3,9 p. proc. (w tym żywca wieprzowego obniżył się o 5,0 p. proc.), zaś mleka krowiego wzrósł o 2,1 p. proc.

W analizowanym roku udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,6% i tym samym nasze województwo zajęło pod tym względem 3. miejsce w kraju po województwie wielkopolskim (udział w globalnej produkcji krajowej 18,1%) i mazowieckim (17,4%). Na ostatnim miejscu znalazło się województwo lubuskie z udziałem 1,8%.

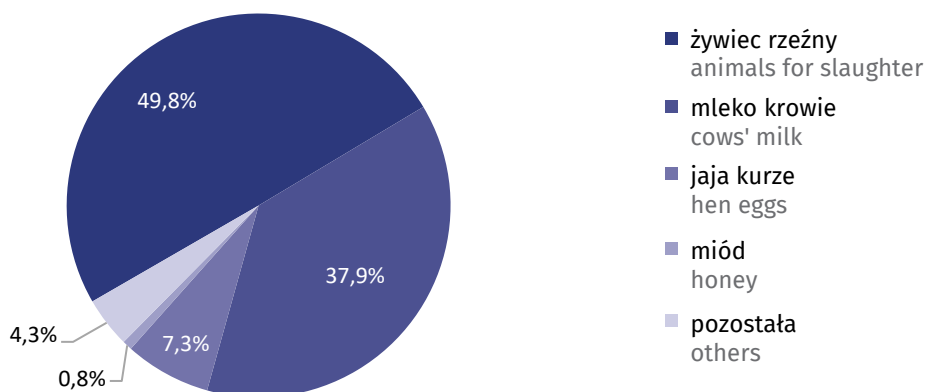
Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

W 2019 r. wartość **produkcji końcowej** w województwie lubelskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, była niższa o 1,5%. Przyczynił się do tego przede wszystkim spadek produkcji zwierzęcej o 2,2% oraz produkcji roślinnej o 1,2%. Produkcja roślinna stanowiła 64,6% wartości produkcji końcowej, a zwierzęca 35,4% i w porównaniu z 2018 r. udział produkcji roślinnej w produkcji końcowej wzrósł o 2,4 p. proc., zaś zwierzęcej zmniejszył się o 2,1 p. proc. W 2019 r. produkcja końcowa na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,3% w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

Pod względem produkcji końcowej województwo lubelskie zajęło 3. miejsce w kraju z udziałem 8,2%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie z udziałem 19,1%, na drugim mazowieckie z udziałem 17,5% zaś na ostatnim województwo lubuskie z udziałem 1,8% w krajowej produkcji końcowej.

Wykres 9.
Chart 9.

Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w województwie lubelskim w 2019 r.
Structure of gross animal output in lubelskie voivodship in 2019

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach. W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) w latach 1999-2003 uwzględniono dopłaty bezpośrednie Agencji Rynku Rolnego do interwencyjnego skupu pszenicy i żyta, od 2004 r. naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw (m.in. uprawy chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

W 2019 r. wartość **produkcji towarowej** ogółem zmniejszyła się o 4,6%, co spowodowane było zarówno niższą niż przed rokiem produkcją zwierzęcą, której spadek wyniósł 4,4%, jak i produkcją roślinną, która zmniejszyła się o 4,8%. Udział produkcji roślinnej w wartości produkcji towarowej ogółem wyniósł 64,3% i był wyższy w porównaniu z 2018 r. o 2,0 p. proc. Natomiast udział produkcji zwierzęcej wyniósł 35,7% i w porównaniu z rokiem poprzednim obniżył się o 2,0 p. proc. W 2019 r. produkcja towarowa na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim zmniejszyła się o 3,8% w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

Pod względem produkcji towarowej województwo lubelskie zajęło 3. miejsce w kraju z udziałem 8,1%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie z udziałem 19,8%, na drugim mazowieckie z udziałem 17,8% w krajowej produkcji towarowej, zaś na ostatnim województwo lubuskie z udziałem 1,8%.

Rozdział 5 Chapter 5

Produkcja roślinna Crop output

5.1. Zboża 5.1. Cereals

Stan przezimowania zbóż w lutym 2020 r. rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie, jak w analogicznym okresie roku poprzedniego. Nie zaobserwowano większych uszkodzeń i strat w obsadzie zbóż, jednakże lustrując plantację w kwietniu zaobserwowano na zbożach ozimych oznaki chorobowe brunatnej plamistości liści, rdzy brunatnej oraz septoriozy paskowanej liści. W maju stan zbóż ozimych został oceniony na dobry, zaś zboża jare znajdowały się w gorszej kondycji ze względu na niedobór wilgoci i nierównomierne wschody. Zboża ozime znajdowały się w fazie kłoszenia, zaś jare w fazie grubienia pochwy liściowej i początkowej fazie kłoszenia. W tym czasie wykonywano zabiegi owadobójcze, mające na celu zwalczanie skrzypionki zbożowej i mszyc oraz zabiegi grzybobójcze przeciwko mączniakowi, septoriozie paskowanej oraz rdzy.

Żniwa rozpoczęto w trzeciej dekadzie lipca, a zebrane plony były nieco wyższe niż rok wcześniej, a ziarno posiadało dobre parametry jakościowe.

Zboża, jeżeli nie zaznaczono inaczej, to:

- a) zboża podstawowe: pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto;
- b) mieszanki zbożowe na ziarno;
- c) kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe.

Według wstępnych danych z Powszechnego Spisu Rolnego **powierzchnia upraw zbóż ogółem** w 2020 r. wyniosła 733,1 tys. ha i była o 12,0% niższa w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 7,8% w stosunku do 2010 r.

Tabela 5. Powierzchnia zasiewów zbóż
Stan w czerwcu
Table 5. Sown area of cereals in lubelskie voivodship
As of June

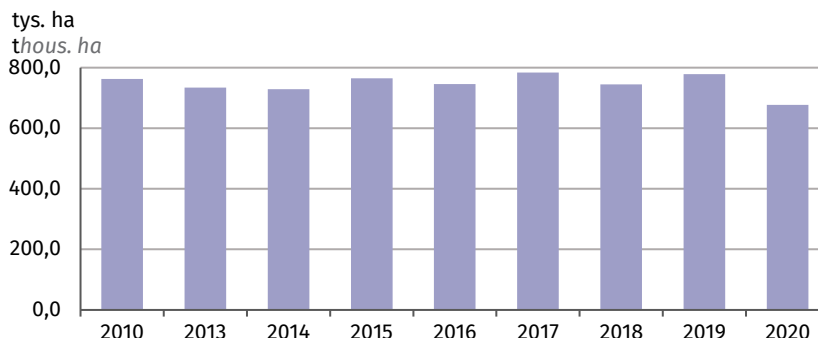
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020 ^a	
	w tysiącach ha in thousands ha				2019 = 100
Ogółem Total					
Powierzchnia Area	794,7	818,7	832,6	733,1	88,0
w tym w zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed					
Powierzchnia Area	757,6	764,4	779,0	676,8	86,9

a Wstępne dane Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r.
a Preliminary data of National Agricultural Census 2020

Łączna powierzchnia zasiewów **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określona na podstawie wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. wyniosła 676,8 tys. ha i w porównaniu z 2019 r. była niższa o 13,1%, a w stosunku do 2010 r. o 10,7%.

Wykres 10. Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w województwie lubelskim

Chart 10. Sown area of basic and mixed cereals in lubelskie voivodship

5.2. Rzepak i rzepik
5.2. Rape and turnip rape

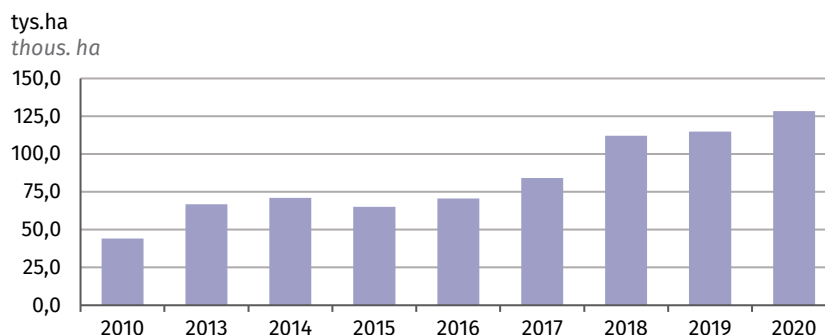
Stan przezimowania rzepaku i rzepiku w lutym 2020 r. oceniono na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku poprzedniego, jednakże zaobserwowano nasilone występowanie szkodnika gnatarza rzepakowca i chowacza galasówka. Według stanu na dzień 30 kwietnia na niektórych plantacjach rzepaku widoczne były wiosenne uszkodzenia przymrozkowe, a także lokalnie zaobserwowano chowacza podobnika i pryszczarka kapustnika. Rzepak ozimy znajdował się w fazie kwitnienia. W maju stan plantacji rzepaku ozimego został oceniony na dobry i znajdował się w końcowej fazie kwitnienia lub wzrostu łuszczyzny, jednakże lokalnie zaobserwowano na nich występowanie szkodników (pryszczarka kapustnika i chowacza podobnika). Natomiast rzepak jary znajdował się w fazie kwitnienia, a stan upraw oceniono na dostateczny do dobrego. Również i na rzepaku jarym odnotowano obecność szkodników (stodyszka rzepakowego). W czerwcu rzepak ozimy znajdował się w fazie wzrostu i dojrzewania łuszczyzny, zaś jary w końcowej fazie kwitnienia. Stan roślin został oceniony na dobry i nie zaobserwowano większego nasilenia chorób ani szkodników.

Żniwa rzepaku ozimego rozpoczęły się w trzeciej dekadzie lipca, a zakończyły już pod koniec tego miesiąca, jednakże uzyskane plony były na podobnym poziomie jak rok wcześniej.

Tabela 6. Powierzchnia zasiewów rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim
Table 6. Sown area of rape and turnip rape in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020 ^a	
	w tysiącach ha in thousands ha				2019 = 100
Powierzchnia Area	44,1	65,0	114,9	128,5	111,8

^a Wstępne dane Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r.
^a Preliminary data of National Agricultural Census 2020

Wykres 11. Powierzchnia zasiewów rzepaku i rzepiku w województwie lubelskim
Chart 11. Sown area and yields of rape and turnip rape in lubelskie voivodship

Według wstępnych danych z Powszechnego Spisu Rolnego powierzchnia upraw **rzepaku i rzepiku** w 2020 r. wyniosła 128,5 tys. ha i była o 11,8% wyższa w porównaniu z rokiem poprzednim i prawie 2-krotnie wyższa w stosunku do 2010 r.

5.3. Ziemiaki¹³

5.3. Potatoes¹⁵

W kwietniu 2020 r. rolnicy sukcesywnie wykonywali sadzenie ziemniaków, jednakże majowe przymrozki wyrządziły szkody szczególnie we wczesnych odmianach. W maju stan upraw został oceniony na średnim poziomie. W czerwcu ziemniaki były w stanie dobrym i znajdowały się w fazie kwitnienia i zakrywania międzyrzędzi. Jednakże na plantacjach słabo chronionych występowały problemy ze stonką ziemniaczaną, a niekorzystne warunki pogodowe sprzyjały występowaniu chorób grzybowych, tj. zarazy ziemniaczanej i alternariozy. W lipcu stan upraw oceniono na dobry, zaś zebrane odmiany bardzo wczesne i wczesne były bardzo dobrej jakości. W sierpniu ziemniaki znajdowały się w końcowej fazie wegetacji, a na plantacjach słabo chronionych występowało porażenie zarazą ziemniaczaną.

Tabela 7. Powierzchnia zasiewów ziemniaków (bez ogrodów przydomowych) w województwie lubelskim
Table 7. Sown area of potatoes (without kitchen gardens) in lubelskie voivodship

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020 ^a	
	w tysiącach ha in thousands ha				2019 = 100
Powierzchnia Area	27,0	21,3	17,2	11,7	67,9

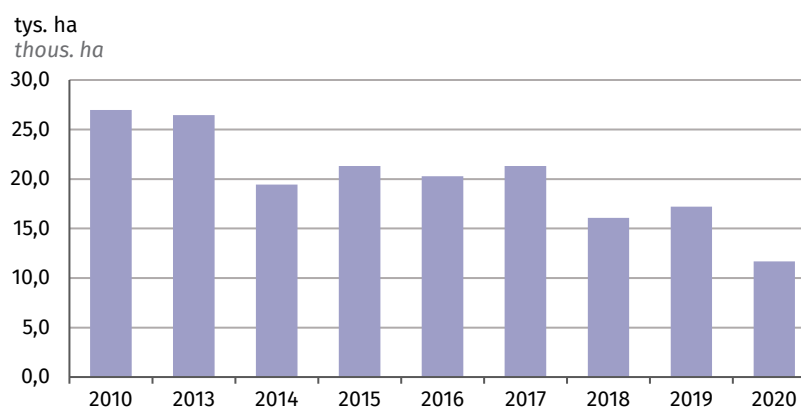
a Wstępne dane Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r.
a Preliminary data of National Agricultural Census 2020

Według wstępnych danych z Powszechnego Spisu Rolnego powierzchnia upraw **ziemniaków** w 2020 r. zmniejszyła się, zarówno w stosunku do roku wcześniejszego, jak i do 2010 r., odpowiednio o 32,1% i o 56,7% i wyniosła 11,7 tys. ha.

Wykres 12. Powierzchnia ziemniaków w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 12. Sown area of potatoes in lubelskie voivodship
As of June

5.4. Buraki cukrowe

¹³ Bez powierzchni w ogrodach przydomowych

¹⁵ Without sown area in kitchen gardens

5.4. Sugar beets

W kwietniu 2020 r. zakończono siew buraków cukrowych, a w maju jego wschody były nierównomierne i późne, co było skutkiem niedoboru wilgoci w glebie. Ponadto plantacje narażone były na szkody spowodowane larwami muchówki, mszycami, przędziorkiem chmielowcem i szarkiem kośminkiem, który w głównej mierze występuje w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego (przede wszystkim okolice Zamościa i Hrubieszowa). Warunki pogodowe panujące w maju nie sprzyjały wykonywaniu zabiegów ochrony roślin, co utrudniało walkę ze szkodnikami i przyczyniło się również do nadmiernego zachwaszczenia plantacji.

W czerwcu stan buraków cukrowych rzeczoznawcy ocenili na dobrym poziomie. Rośliny znajdowały się w fazie zakrywania rzędów, a warunki pogodowe korzystnie wpłynęły na stan plantacji i tylko lokalnie zaobserwowano występowanie mszyc w umiarkowanym stopniu. W kolejnych miesiącach (lipcu i sierpniu) stan upraw został oceniony na dobrym poziomie, chociaż w sierpniu burak cukrowy wymagał zastosowania ochrony przed chwościkiem. Ponadto wysokie temperatury w ciągu miesiąca spowodowały utratę wilgoci w burakach, co było widoczne szczególnie na słabszych stanowiskach.

Tabela 8. Powierzchnia zasiewów buraków cukrowych w województwie lubelskim.

Stan w czerwcu

Table 8. Sown area, yields and production of sugar beets in lubelskie voivodship.

As of June

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2019	2020 ^a	
	w tysiącach ha in thousands ha				2019 = 100
Powierzchnia Area	33,7	32,3	37,8	35,7	94,6

a Wstępne dane Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r.
a Preliminary data of National Agricultural Census 2020

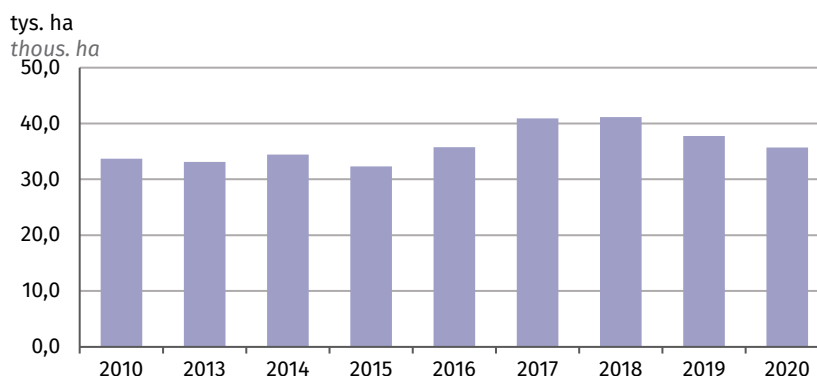
Pod koniec września rozpoczęto zbiory buraków cukrowych i ruszyła tym samym kampania buraczana w cukrowniach. Jakość zebranych buraków rzeczoznawcy rolni ocenili na dobrym poziomie, ze względu na zawartość cukru, tzw. polaryzację, która była wysoka, czemu sprzyjała duża ilość słonecznych dni w sierpniu i we wrześniu. Jednakże zbiory buraków cukrowych opóźniły się z powodu październikowych opadów deszczu.

Wykres 13. Powierzchnia zasiewów buraków cukrowych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 13. Sown area of sugar beets in lubelskie voivodships

As of June

Powierzchnia upraw **buraków cukrowych** w 2020 r. zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 5,4%, natomiast wzrosła o 6,0% w porównaniu z 2010 r. i wyniosła 35,7 tys. ha.

Rozdział 6 Chapter 6

Produkcja zwierzęca Animal output

Dane o **pogłowie zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych oraz szacunków.

W województwie lubelskim od 2010 r. **maleje stan pogłowia trzody chlewnej**, który w tym okresie zmniejszył się o 51,0% (z 992,6 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 486,0 tys. szt. w czerwcu 2020 r.). Natomiast **wzrosło pogłowie bydła** o 4,6% (z 367,4 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 384,3 tys. szt. w czerwcu 2020 r.) i **owiec** o 26,3% (z 13,9 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 17,6 tys. szt. w czerwcu 2020 r.).

6.1. Trzoda chlewna 6.1. Pigs

Badania **pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego** prowadzone są 3 razy w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim liczyło 486,0 tys. sztuk. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczebność stada zwiększyła się o 13,8% (w kraju o 6,0%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. (stan na koniec lipca) zmniejszyła się o 51,0% (w kraju o 10,7%). Udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 4,3%.

Tabela 11. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim
Stan w czerwcu
Table 11. Pig stocks in lubelskie voivodship
As of June

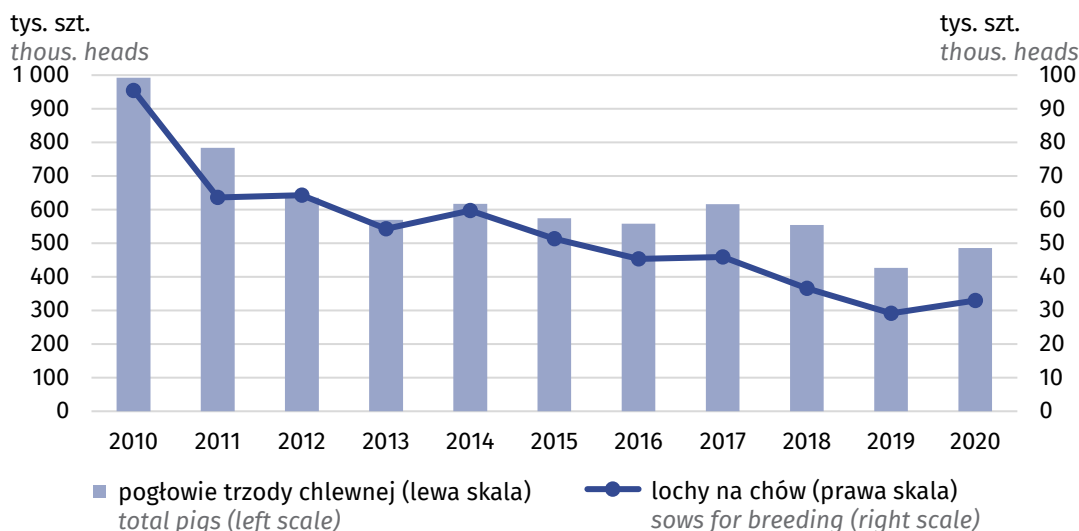
Wyszczególnienie Specification	2019			2020		
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	2018 = 100	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	2019 = 100
Ogółem Total	426 973	400 370	77,1	486 027	458 428	113,8
prosięta o wadze do 20 kg piglets up to 20 kg	75 165	64 303	70,4	93 917	79 327	124,9
warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg pigs from 20 – 50 kg	113 964	110 424	64,1	143 080	139 577	125,5
trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej pigs 50 kg and more	237 844	225 643	88,3	249 030	239 524	104,7
z przeznaczeniem na ubój for slaughter	208 145	201 035	89,7	215 529	210 947	103,5
z przeznaczeniem na chów for breeding.	29 699	24 608	79,9	33 501	28 577	112,8
w tym lochy of which sows	29 137	24 062	79,7	32 905	27 996	112,9
w tym lochy prośne of which farrow sows.	20 048	15 769	85,8	22 080	18 672	110,1

Cena skupu żywca wieprzowego w czerwcu 2020 r. wynosiła 5,38 zł/kg i była o 4,7% niższa w stosunku do analogicznego miesiąca roku poprzedniego, zaś w porównaniu z czerwcem 2010 r. o 25,5 % wyższa.

Wykres 14. Pogłowie trzody chlewnej w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 14. Pig stocks in lubelskie voivodships
As of June

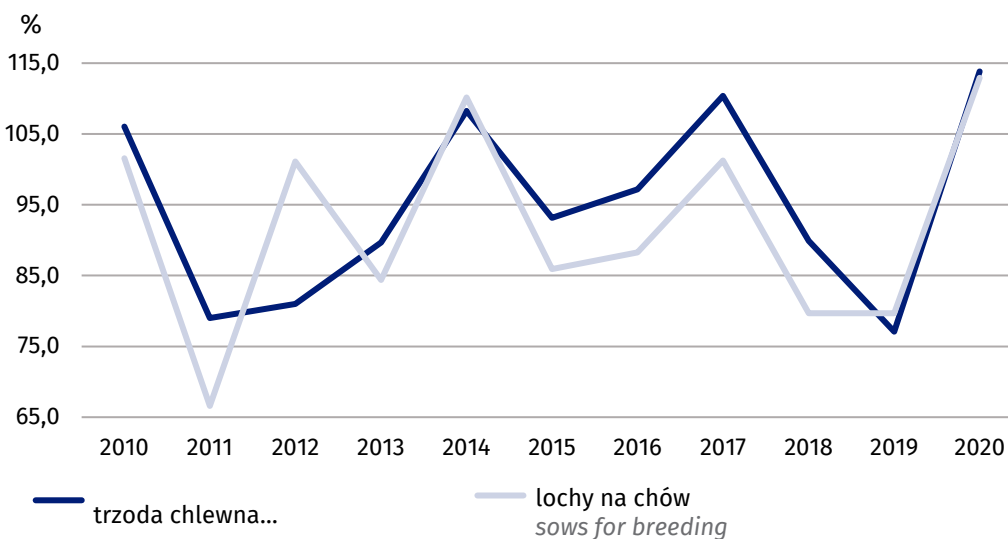

W czerwcu 2020 r., biorąc pod uwagę poszczególne grupy produkcyjno-użytkowe, w porównaniu z analogicznym miesiącem 2019 r. odnotowano wzrost pogłowia trzody chlewnej prawie we wszystkich grupach. Najbardziej zwiększyła się liczba warchlaków od 20 do 50 kg (o 25,5%) oraz prosiąt do 20 kg (o 24,9%). W grupie trzoda chlewna na ubój o wadze 50 kg i więcej największy wzrost odnotowano wśród tuczników o wadze 110 kg i więcej (o 24,8%), zaś spadku tuczników o wadze od 80 do 110 kg (o 5,6%). Natomiast w grupie trzoda chlewna na chów najbardziej zwiększyło się pogłowie loch prośnych ogółem (o 10,1%), w tym loch prośnych po raz pierwszy (o 29,3%).

Wykres 15. Dynamika pogłowia trzody chlewnej w województwie lubelskim

Rok poprzedni = 100

Chart 15. Dynamics of pig stocks in lubelskie voivodship
Previous year = 100

Nieznacznej zmianie uległa struktura stada trzody chlewnej. Największy odsetek stanowiła trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej (51,2%), w tym z przeznaczeniem na ubój (86,5%), a jej udział w strukturze stada w stosunku do czerwca 2019 r. zmniejszył się odpowiednio o 4,5 p. proc. i o 1,0 p. proc. Kolejną grupę stanowiły warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg (29,4%), a ich udział w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego zwiększył się o 2,7 p. proc.

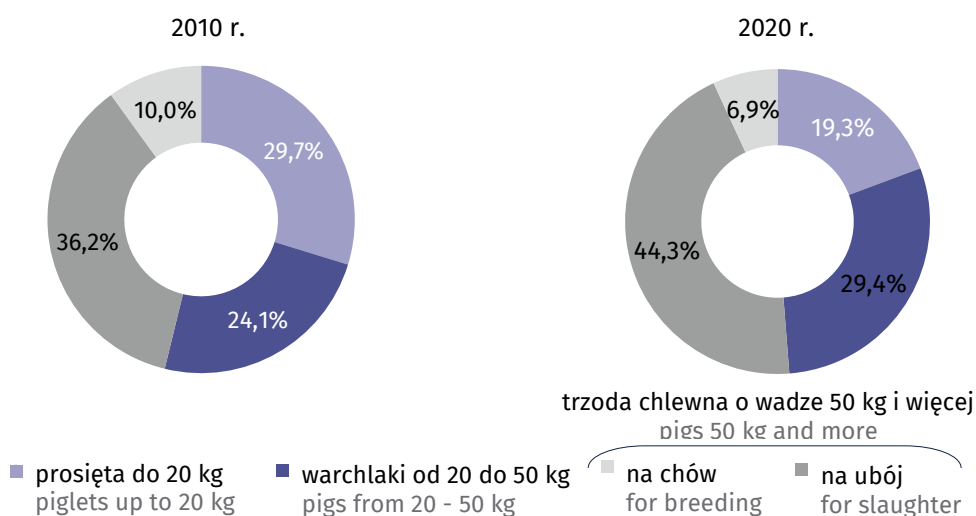
Najmniejszy udział w strukturze stada odnotowano w przypadku trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów (6,9%), przy czym w tej grupie największy odsetek stanowiły lochy ogółem (98,2%), w tym lochy prośne (67,1%). Udział trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów zmniejszył się o 0,1 p. proc. w stosunku do czerwca 2019 r., a loch ogółem wzrósł o 0,1 p. proc.

Wykres 16. Struktura stada trzody chlewnej w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 16. Structure of pig herd in lubelskie voivodship

As of June

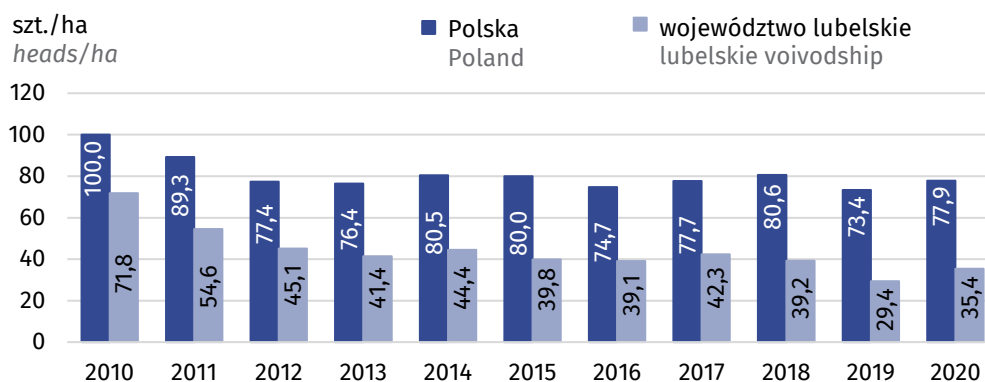
W gospodarstwach indywidualnych pogłowie trzody chlewnej na początku czerwca 2020 r. wynosiło 458,4 tys. szt., co stanowiło 94,3% wielkości wojewódzkiej. Roczny wzrost liczebności stada w tej grupie gospodarstw wyniósł 14,5% (w kraju 10,8%). Udział pogłowia trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych województwa lubelskiego w ogólnej liczbie świń w gospodarstwach indywidualnych w kraju w czerwcu 2020 r. wyniósł 5,1% i tym samym województwo lubelskie zajęło 7. miejsce. Najwięcej trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych mieli rolnicy w województwie wielkopolskim (27,9%), zaś najmniej w lubuskim (0,8%).

Wykres 17. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w czerwcu

Chart 17. Pigs per 100 ha of agricultural land

As of June

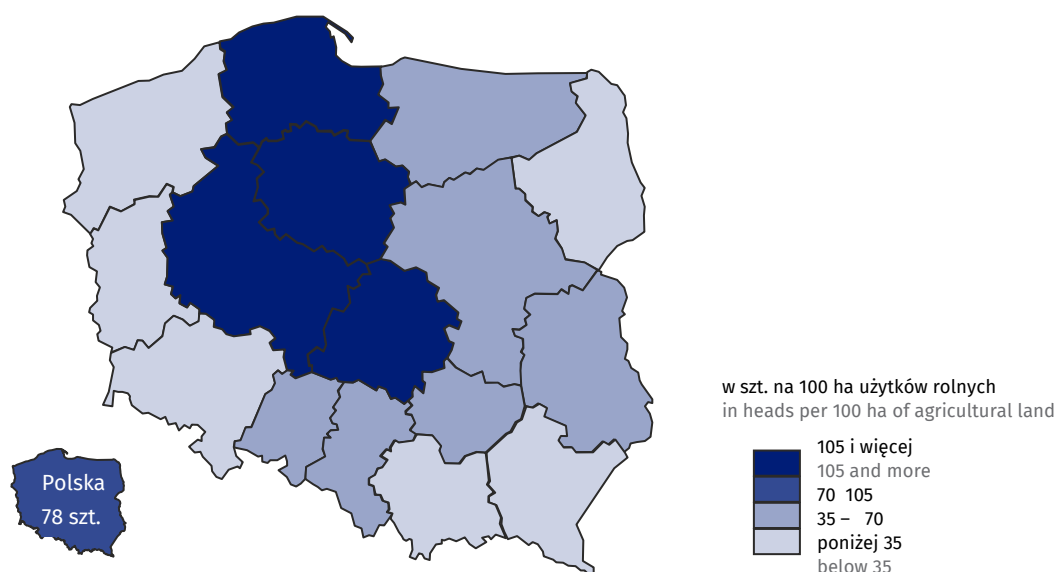

W skali kraju pogłowie trzody chlewnej na początku czerwca 2020 r. w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem zwiększyło się prawie we wszystkich województwach, przy czym najbardziej w województwach: mazowieckim (o 14,9%), podlaskim (o 13,9%) i lubelskim (o 13,8%). Natomiast spadek zaobserwowano w województwach dolnośląskim (o 15,2%), lubuskim (o 12,6%), zachodniopomorskim (o 7,5%) i śląskim (o 1,5%).

W czerwcu 2020 r. województwo lubelskie uplasowało się na 7. pozycji w kraju, jeśli chodzi o chów trzody chlewnej z udziałem 4,3%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie (z udziałem 35,6%), a na drugim mazowieckie (11,2%). Natomiast ostatnie miejsce zajęło województwo lubuskie (1,0%).

Mapa 5. Pogłowie trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych według województw
Stan w czerwcu 2020 r.

Map 5. Pig stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships
As of June 2020

6.2. Bydło

6.2. Cattle

Badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich** prowadzone są 2 razy w roku – według stanu na 1 czerwca i na 1 grudnia.

Według stanu z czerwca 2020 r. **pogłowie bydła** w województwie lubelskim liczyło 384,3 tys. szt., co stanowiło 6,1% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z czerwcem 2019 r. liczebność stada bydła w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,3%, a w kraju o 0,2%. W odniesieniu do stanu z czerwca 2010 r. w województwie lubelskim odnotowano wzrost o 4,6% (w kraju o 10,8%).

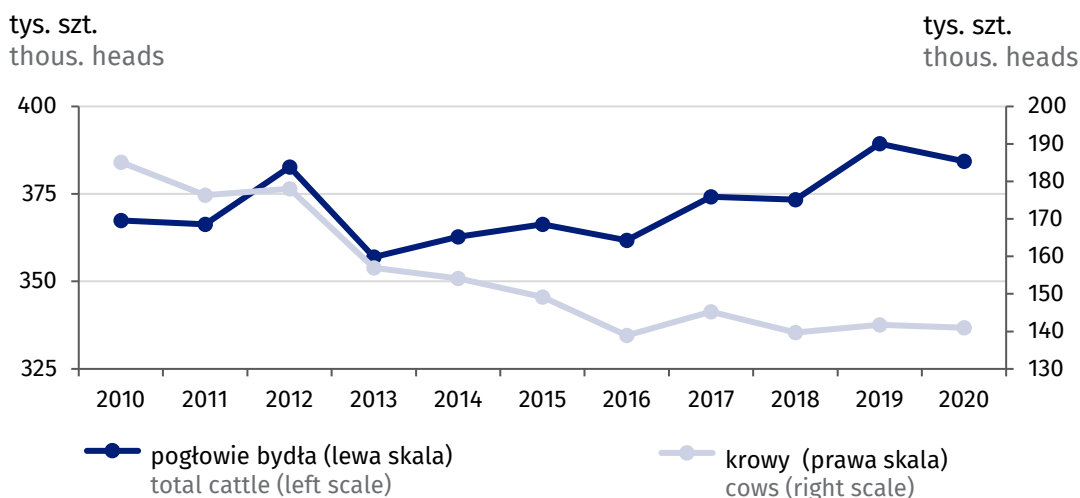
Pogłowie krów w czerwcu 2020 r., w stosunku do analogicznego miesiąca roku ubiegłego, zmniejszyło się o 0,6%, a w porównaniu z 2010 r. zmniejszyło się o 23,8% i wyniosło 141,0 tys. szt. Natomiast w kraju w porównaniu z 2019 r. odnotowano wzrost o 0,3%, zaś w stosunku do 2010 r. spadek o 7,1%. Krowy stanowiły 36,7% w ogólnej strukturze stada bydła, w tym krowy mleczne 31,0%. W kraju odsetki te wynosiły odpowiednio 38,9% i 35,0%. Udział krów w stadzie w województwie lubelskim w porównaniu z czerwcem 2019 r. zwiększył się o 0,3 p. proc., a w stosunku do 2010 r. o 13,7 p. proc.

Tabela 12. Pogłowie bydła w województwie lubelskim
 Stan w czerwcu
 Table 12. Cattle stocks in lubelskie voivodship
 As of June

Wyszczególnienie Specification	2019			2020		
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	2018 = 100	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	2019 = 100
Ogółem Total	389 352	381 921	104,3	384 298	376 704	98,7
cielęta w wieku poniżej 1 roku calves less than 1 year old	110 274	108 733	104,5	104 949	103 276	95,2
młode bydło w wieku 1 – 2 lata bovines aged between 1 and 2	119 437	117 102	106,8	117 891	115 600	98,7
bydło w wieku 2 lata i więcej bovines of 2 years and over	159 642	156 087	102,3	161 458	157 828	101,1
w tym krowy of which cows	141 771	138 742	101,5	140 977	137 785	99,4
w tym mleczne of which dairy	121 629	119 391	95,4	119 263	116 569	98,1

W czerwcu 2020 r. pogłowie **krów mlecznych** wynosiło 119,3 tys. szt., co stanowiło 84,6% ogólnej populacji krów. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2019 r. udział krów mlecznych w ogólnym pogłowie krów zmniejszył się o 1,2 p. proc., a w stosunku do 2010 r. o 8,5 p. proc.

Wykres 18. Pogłowie bydła w województwie lubelskim
 Stan w czerwcu
 Chart 18. Cattle stocks in lubelskie voivodship
 As of June

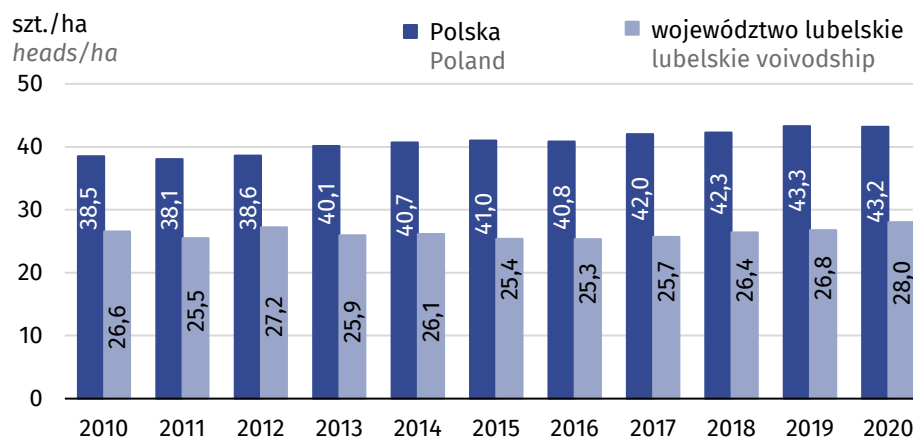
W **gospodarstwach indywidualnych** w czerwcu 2020 r. pogłowie bydła liczyło 376,7 tys. szt. i w porównaniu z czerwcem 2019 r. zmniejszyło się o 1,4%, a w porównaniu z 2010 r. zwiększyło się o 4,2%.

Wykres 19. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 19. Cattle per 100 ha of agricultural land in lubelskie voivodship

As of June

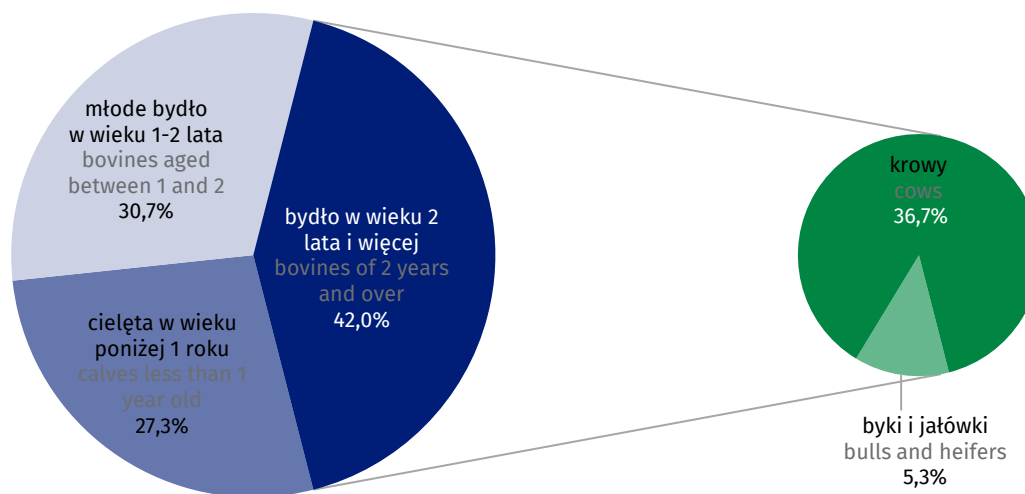
W strukturze stada bydła największy odsetek stanowiło bydło w wieku 2 lata i więcej (42,0%). W tej grupie dominowało pogłowie krów (87,3%). Najmniejszy udział odnotowano w przypadku cieląt w wieku poniżej 1 roku (27,3%). W skali roku w strukturze stada bydła odnotowano spadek udziału cieląt o 1,0 p. proc., natomiast wzrost bydła w wieku 2 lata i więcej o 1,0 p. proc.

Wykres 20. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych w województwie lubelskim

Stan w czerwcu 2020 r.

Chart 20. Structure of cattle herd by age and usage groups in lubelskie voivodship

As of June, 2020

Wyniki czerwcowego badania pogłowia bydła wskazują na zmniejszenie w skali roku liczebności stada bydła ogółem wynikające z niższych stanów prawie w każdej z grup. Wskazuje to na zmniejszenie zainteresowania rolników produkcją żywca wołowego, które jest wynikiem między innymi wyższych cen skupu żywca wołowego za 1 kg wagi żywej, która w czerwcu 2020 r. wynosiła 6,75 zł/kg i była o 7,3% wyższa w stosunku do czerwca roku wcześniejszego. Jednocześnie podaż żywca wołowego w tym czasie zmniejszyła się o 13,4% do poziomu 3,0 tys.t.

W czerwcu 2020 r. cena skupu mleka zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 0,8% i o 1,1% w stosunku miesięcznym i wyniosła 128,91 zł/hl. Analizując cenę skupu mleka w okresie od lipca 2019 r. do czerwca 2020 r., w porównaniu z okresem od lipca 2018 r. do czerwca 2019 r., odnotowano spadek o 1,7%. Jednocześnie skup mleka w czerwcu 2020 r. wyniósł 49,0 mln l. i był wyższy o 3,7% w stosunku do czerwca 2019 r. i o 5,7% w porównaniu z poprzednim miesiącem.

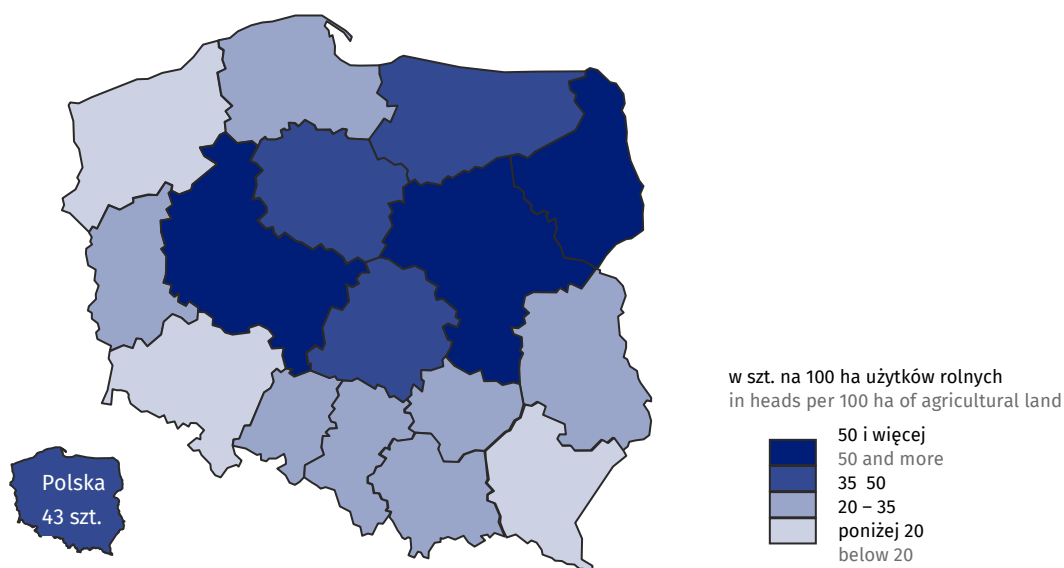
Wzrost pogłowia bydła w czerwcu 2020 r., w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem, wystąpił w 7 województwach, przy czym największy w województwach: zachodniopomorskim (o 7,6%), wielkopolskim (o 5,4%) i lubuskim (o 4,4%). Natomiast największy spadek pogłowia bydła odnotowano w województwach: mazowieckim (o 6,5%), dolnośląskim (o 3,2%) i kujawsko-pomorskim (o 2,7%).

Województwo lubelskie cechowało się niewielkim udziałem w kraju jeśli chodzi o chów bydła i uplasowało się na 7. miejscu. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie (z udziałem 18,0%), zaś na ostatnim województwo podkarpackie (1,1).

Mapa 6. Pogłowie bydła na 100 ha użytków rolnych według województw

Stan w czerwcu 2020 r.

Map 6. Cattle stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships
As of June 2020

6.3. Owce

6.3. Sheep

Według stanu w czerwcu 2020 r. pogłowie owiec w województwie lubelskim liczyło 17,6 tys. szt., co stanowiło 6,1% ogólnego pogłowia owiec w kraju. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2019 r. pogłowie owiec zmniejszyło się o 3,8% (w kraju zwiększyło się o 5,3%), zaś w odniesieniu do stanu z czerwca 2010 r. odnotowano wzrost o 26,3.

Tabela 13. Pogłowie owiec w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 13. Sheep stocks in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2019			2020		
	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which individual farms	2018 = 100	ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which individual farms	2019 = 100
Ogółem Total	18 305	17 272	96,6	17 610	16 711	96,2
w tym maciorki of which ewes	11 297	10 418	107,3	10 210	9 595	90,4

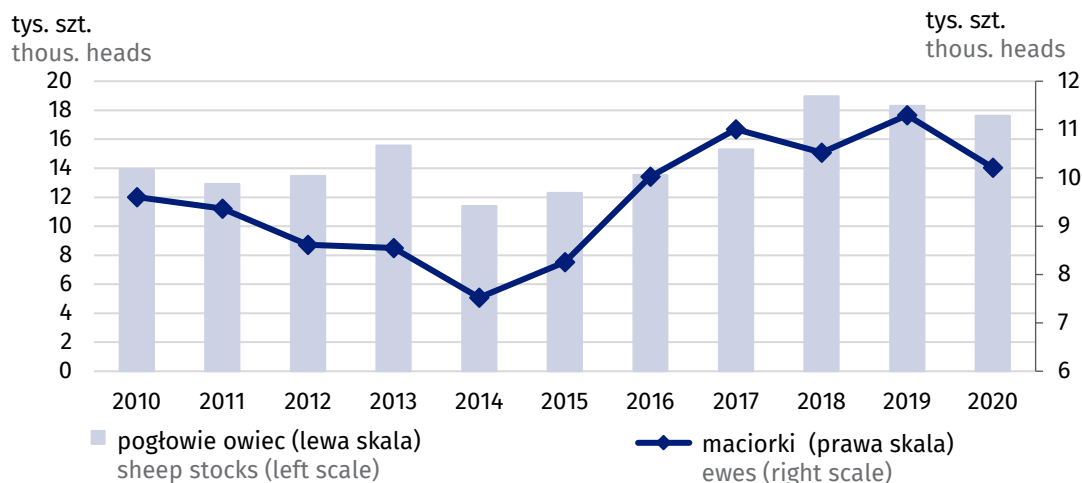
Pogłowie maciorek w czerwcu 2020 r. wyniosło 10,2 tys. szt., czyli zmniejszyło się w ciągu roku o 9,6%, a w porównaniu z czerwcem 2010 r. o 6,3%. Maciorki stanowiły 58,0% w ogólnej strukturze stada owiec, a ich udział w porównaniu z czerwcem 2019 r. zmniejszył się o 3,7 p. proc. Natomiast udział maciorek w stadzie w województwie lubelskim w porównaniu z czerwcem 2010 r. obniżył się o 10,9 p. proc.

Wykres 21. Pogłowie owiec w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Chart 21. Sheep stocks in lubelskie voivodship

As of June

W **gospodarstwach indywidualnych** w czerwcu 2020 r. pogłowie owiec liczyło 16,7 tys. szt. i w porównaniu z czerwcem 2019 r. zmniejszyło się o 3,2%, a w porównaniu z 2010 r. wzrosło o 28,9%.

W kraju, zwiększenie stanu owiec w czerwcu 2020 r. w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem odnotowano w 13 województwach. Największy wzrost pogłowia owiec nastąpił w województwach: śląskim (o 41,9%), zachodniopomorskim (o 38,1%) i kujawsko-pomorskim (o 22,2%). Natomiast najbardziej zmniejszył się w województwach: podkarpackim (o 10,8%), podlaskim (o 8,3%) i lubelskim (o 3,8%).

Województwo lubelskie uplasowało się na 5. miejscu w kraju jeśli chodzi o chów owiec. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo małopolskie (z udziałem 27,5% w kraju), na drugim podlaskie (9,5%), zaś na ostatnim województwo opolskie (1,0%).

Skup produktów rolnych Procurement of agricultural products

Informacje o **skupie produktów rolnych** dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów. Dane o skupie:

- a) **zbóż**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, dotyczą ziarna zbóż konsumpcyjnych, paszowych i siewnych z wyodrębnieniem zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa (łącznie z mieszankami zbożowymi) oraz pszenżyta;
- b) **ziemniaków** – poza dostawami do punktów skupu, również dostaw do gorzelnii, płatkarni i suszarni;
- c) **żywca rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) – dotyczą tylko zwierząt rzeźnych (łącznie z żywcem skupowanym na eksport) bez skupu zwierząt hodowlanych;
- d) **trzody chlewnej** – nie obejmują prosiąt i warchlaków.

Wartość skupu produktów rolnych w 2020 r. w województwie lubelskim wyniosła 4 043,7 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), z czego 97,7% od gospodarstw indywidualnych. W kraju skup wyniósł 67 114,0 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 6,0%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych zmniejszyła się o 7,2% (w gospodarstwach indywidualnych o 6,9%), a w kraju wzrosła o 2,3% (w gospodarstwach indywidualnych wzrosła o 4,8%). Natomiast w stosunku do 2010 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 34,1%.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 2 052,3 mln zł i tym samym stanowiła 50,8% wartości skupu produktów rolnych ogółem. Natomiast **wartość skupu produktów zwierzęcych** 1 991,4 mln zł (49,2%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 9,7% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 4,3%. W odniesieniu do 2019 r. wartość skupu produkcji roślinnej zmniejszyła się o 10,8%, a zwierzęcej o 3,1%. W kraju również wartość produkcji roślinnej zwiększyła się o 10,3%, a zwierzęcej zmniejszyła się o 1,0%.

W województwie lubelskim w 2020 r., w porównaniu z 2019 r., skup żywca rzeźnego zwiększył się o 2,7%, a ziaren zbóż podstawowych ogółem o 16,3%.

7.1. Skup produktów roślinnych 7.1. Procurement of plant origin products

W 2020 r. skupiono 835,2 tys. t. ziarna **zbóż ogółem** (w kraju 13 826,7 tys. t.), w tym 833,5 tys. t. zbóż konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego, co stanowiło 6,0% skupu krajowego). W porównaniu z rokiem wcześniejszym wielkość skupu ziarna zbóż ogółem wzrosła o 12,4%, w tym skup zbóż konsumpcyjnych i paszowych o 12,5% (w kraju odpowiednio o 29,6% i o 29,6%).

Wśród zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych największy odsetek stanowiły: pszenica 74,7%, kukurydza 12,2%, jęczmień 10,2% i pszenżyto 8,5%. W omawianym roku skupiono 547,8 tys. t. pszenicy, czyli o 17,9% więcej niż w poprzednim roku, natomiast o 65,8% więcej niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 41,1 tys. t. i w odniesieniu do 2019 r. był wyższy o 60,1%, natomiast w stosunku do 2010 r. o 1,1%. Kukurydzy skupiono 89,8 tys. t., czyli o 10,2% mniej niż w roku wcześniejszym i o 72,5% więcej niż w 2010 r.

Skup **ziemniaków ogółem** w 2020 r. ukształtował się na poziomie 62,2 tys. t., co stanowiło 3,2% skupu ogólnokrajowego. Wszystkie skupione ziemniaki pochodziły od gospodarstw indywidualnych. W porównaniu z 2019 r. zwiększyła się ilość skupionych ziemniaków o 30,8% (w kraju o 24,3%), a w odniesieniu do 2010 r. o 145,0% (w Polsce o 69,5%).

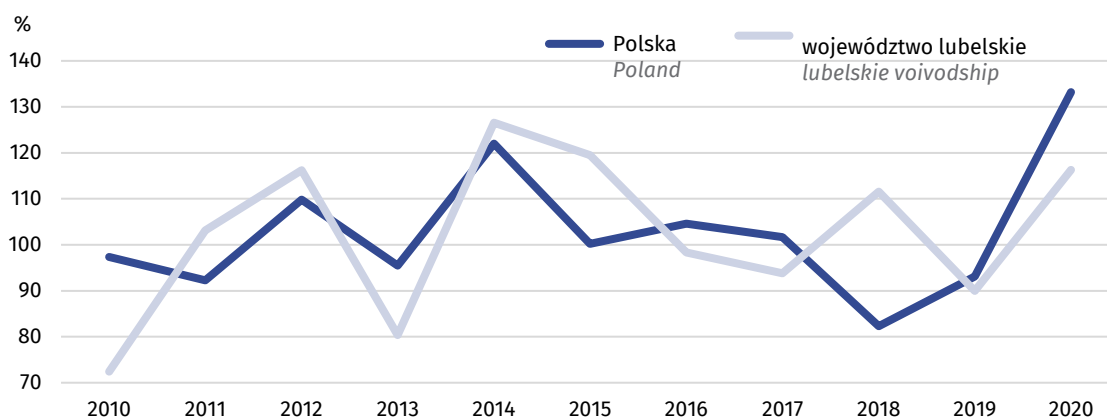
W 2020 r. dostarczono do skupu 1 931,1 tys. t. **buraków cukrowych przemysłowych**, w tym 96,5% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 13,6%. W porównaniu z 2019 r. ilość skupionych buraków cukrowych zmniejszyła się o 4,4% (w kraju o 1,2%), zaś w stosunku do 2010 r. wzrosła o 19,7%.

Wykres 22. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)

Rok poprzedni = 100

Chart 22. Indices of procurement of basic consumer and feed cereals (including mixed cereals, without seed for sowing)

Previous year = 100

W 2020 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 116,5 tys. t. **warzyw**, w tym 99,1% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 7,6%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym ilości skupionych warzyw zmniejszyła się o 26,5% (w kraju o 5,1%), zaś w stosunku do 2010 r. o 29,8%.

W 2020 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 374,8 tys. t. **owoców**, w tym 99,2% od gospodarstw indywidualnych. Udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 7,6%. W porównaniu z rokiem poprzednim ilość skupionych owoców zmniejszyła się o 12,0%, natomiast w stosunku do 2010 r. wzrosła o 10,0%.

7.2. Skup produktów zwierzęcych

7.2. Procurement of animal origin products

W 2020 r. skupiono 232,3 tys. t. **żywca rzeźnego w wadze żywej** i w porównaniu z rokiem wcześniejszym jego ilość zwiększyła się o 2,7%, zaś w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się o 7,1% (w kraju odpowiednio zwiększyła się o 2,4% i o 43,4%). Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnopolskim wyniósł 3,6%.

W badanym roku skupiono 102,6 tys. t. **żywca wieprzowego**, czyli o 8,4% więcej niż w roku poprzednim i o 16,1% mniej niż w 2010 r. W kraju skupiono 2 329,7 tys. t. żywca wieprzowego, czyli o 8,2% więcej niż w 2019 r. i o 17,2% więcej niż w 2010 r. Skup w województwie lubelskim stanowił 4,4% skupu krajowego.

Skup **żywca wołowego** ukształtował się na poziomie 49,3 tys. t. i był o 7,1% niższy niż w 2019 r. i o 27,2% wyższy niż w 2010 r. W kraju skupiono 775,8 tys. t. żywca wołowego i tym samym był o 3,0% niższy niż w roku wcześniejszym, natomiast o 26,5% wyższy niż w 2010 r. Skup wojewódzki stanowił 6,4% skupu krajowego.

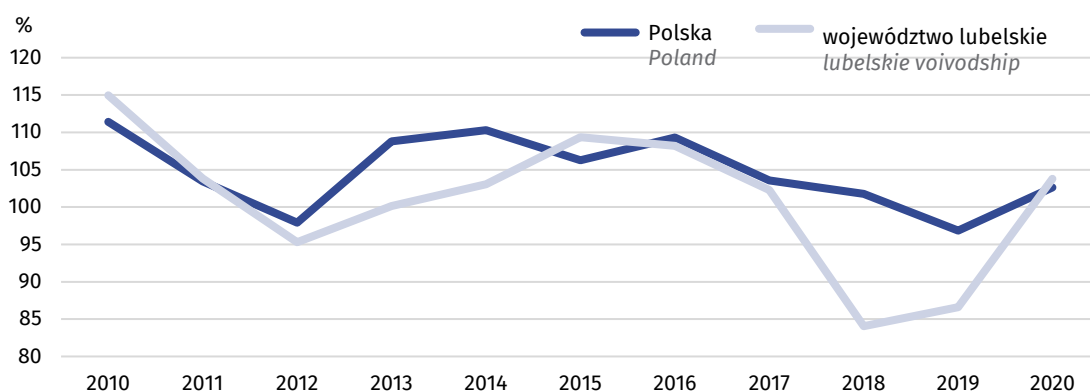
Żywca drobiowego skupiono 79,5 tys. t. (więcej o 4,2% niż w 2019 r. i mniej o 6,2% niż w 2010 r.), w tym najwięcej indyków (45,7%) i kurczaków (43,5%). W kraju skupiono 3 263,6 tys. t. żywca drobiowego (więcej o 0,02% niż w 2019 r. i o 4,2% niż w 2010 r.), w tym kurczaki stanowiły 76,2%, a indyki 16,3%. Udział województwa lubelskiego w krajowym skupie drobiu wyniósł 2,4%.

W 2020 r. skupiono 165,7 tys. t. **żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami** (co stanowiło 3,5% skupu ogólnego w kraju). Skup ten był o 3,8% wyższy w porównaniu z 2019 r. i o 6,6% niższy w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio wyższy o 2,6% i o 48,0%). Największy udział w ogólnym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso w województwie lubelskim stanowił żywiec wieprzowy (48,3%) i drobiowy (36,0%). Odmienną sytuację zaobserwowano w kraju, gdzie na pierwszym miejscu był skup żywca drobiowego (52,4% w ogólnym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso) i wieprzowego (38,8%). Udział województwa lubelskiego w krajowym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso ogółem wyniósł w 2020 r. 3,5%, przy czym największy udział województwo miało w skupie żywca wołowego w przeliczeniu na mięso – 3,4%.

Wykres 23. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami)

Rok poprzedni = 100

Chart 23. Indices of total procurement of animals for slaughter (in terms of meat, including fats)
Previous years = 100

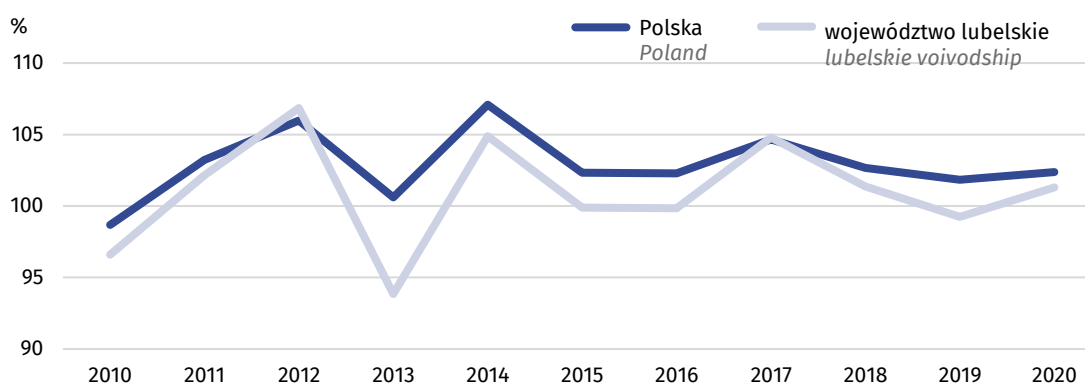

Województwo lubelskie uplasowało się na 9. pozycji w kraju pod względem skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, najwięcej skupiono w województwie mazowieckim (24,8%), zaś najmniej w podkarpackim (0,9%).

Wykres 24. Dynamika skupu mleka krowiego

Rok poprzedni = 100

Chart 24. Indices of procurement of cow milk
Previous year = 100

W 2020 r. skup **mleka krowiego** wyniósł 580,7 mln l., czyli o 1,3% więcej niż przed rokiem i o 14,4% więcej niż w 2010 r. W skali kraju w odniesieniu do poprzedniego roku zanotowano wzrost o 2,4% i o 38,2% w porównaniu z 2010 r. Województwo lubelskie uplasowało się na 7. miejscu pod względem skupu mleka krowiego z udziałem 4,8% w skupie krajowym. Na pierwszym miejscu było województwo podlaskie (21,9%), zaś na ostatnim lubuskie (0,8%).

W 2020 r. skupiono 55,5 tys. kg **wełny owczej**, czyli o 33,1% więcej niż w 2019 r. i o 37,0% więcej niż w 2010 r. Skup ten stanowił 54,6% skupu krajowego. Skup wełny w kraju również był niższy o 39,7% w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

W 2020 r. skup **miodu** był o 14,4% wyższy w stosunku do 2019 r. i wyniósł 816,0 tys. kg, co stanowiło 48,1% skupu krajowego. W stosunku do 2010 r. skup miodu w województwie lubelskim wzrósł o 28,3%. W kraju natomiast skup miodu był niższy o 6,1% w porównaniu z rokiem wcześniejszym.

Rozdział 8 Chapter 8

Ceny w rolnictwie Prices in agriculture

W 2020 r., w odniesieniu do roku poprzedniego ceny skupu były bardzo zróżnicowane w stosunku do roku wcześniejszego.

Ceny skupu są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w danym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej) i półrocznego (sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł).

Wskaźniki cen skupu obliczono w zakresie porównywalnym: dla miesięcy na bazie danych meldunkowych, w ujęciu półrocznym po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej.

Średnioroczna cena skupu pszenicy w województwie lubelskim w 2020 r. wynosiła 72,06 zł/dt (w kraju – 74,86 zł/dt) i była o 2,8% wyższa niż przed rokiem i o 22,1% w porównaniu z 2010 r. (w Polsce odpowiednio o 3,6% i o 25,1%).

Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankietatorów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województw; przeciętne ceny kwartalne, półroczne i roczne – jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W analizowanym roku cena **żyta** w skupie ukształtowała się na poziomie 51,22 zł/dt (w kraju 55,97 zł/dt) i była o 9,7% niższa w porównaniu z zanotowaną w 2019 r., natomiast o 29,3% wyższa w odniesieniu do 2010 r. (w Polsce odpowiednio o 7,3% niższa i o 32,9% wyższa).

W 2020 r. za **ziemniaki jadalne (bez wczesnych)** w skupie płacono 114,98 zł/dt (w kraju – 64,59 zł/dt), czyli o 18,7% więcej niż przed rokiem i o 153,6% więcej niż w 2010 r. (w kraju odpowiednio o 23,6% mniej i o 27,0% więcej).

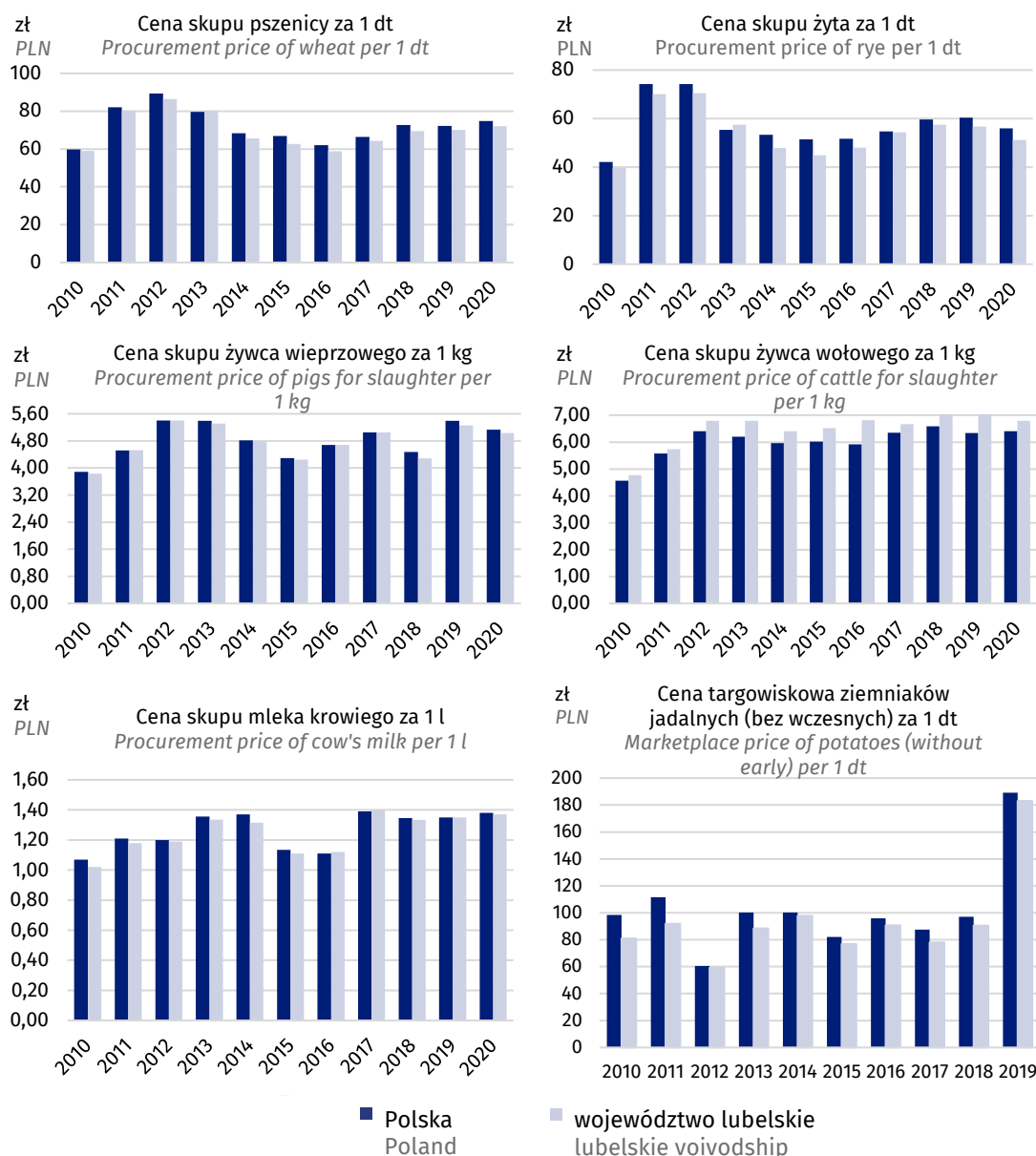
W omawianym roku cena skupu **żywca wołowego (bez cieląt) w wadze żywej** wyniosła 6,79 zł/kg (w kraju – 6,40 zł/kg), czyli w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku zmniejszyła się o 3,6%, natomiast w odniesieniu do 2010 r. wzrosła o 42,6%. W Polsce natomiast wzrosła o 1,1% w stosunku do 2019 r. i o 40,4% w porównaniu z 2010 r.

Cena **żywca wieprzowego w wadze żywej** w skupie osiągnęła wartość 5,03 zł/kg (w kraju – 5,13 zł/kg), czyli była o 4,4% niższa niż w 2019 r. i o 31,0% wyższa niż w 2010 r. (w Polsce odpowiednio o 4,8% niższa i o 31,9% wyższa).

Za 1 l **mleka krowiego** w omawianym roku płacono 1,37 zł (w kraju – średnio 1,38 zł), czyli o 1,5% więcej niż przed rokiem i o 34,3% niż w 2010 r. W kraju średnioroczna cena skupu mleka wzrosła o 2,2% w stosunku do 2019 r. i o 29,0% w odniesieniu do 2010 r.

W 2020 r. cena skupu **drobiu rzeźnego** osiągnęła poziom 4,04 zł/kg (w kraju – 3,52 zł/kg) i była o 15,2% niższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku (w Polsce o 9,9%) i o 14,6% wyższa niż w 2010 r.

Wykres 25. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach
Chart 25. Prices of selected agricultural products in procurement centers and at marketplaces

Źródłem informacji o **cenach gruntów ornych w obrocie prywatnym** jest kwartalne badanie przeprowadzane w formie wywiadu przez ankietera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych.

W 2020 r. średnia roczna cena **gruntów ornych w obrocie prywatnym** w województwie lubelskim za 1 hektar wynosiła 35 492 zł (w kraju – 47 589 zł), z czego najdroższe były grunty dobre (I, II i IIIa klasy), a ich cena wynosiła średnio 54 481 zł (w kraju – 59 797 zł). W porównaniu z rokiem wcześniejszym cena gruntów ornych ogółem wzrosła o 1,4%, a w stosunku do 2010 r. o 181,5% (w Polsce odpowiednio o 0,8% i o 163,8%). Średnioroczna cena gruntów ornych dobrych w województwie lubelskim w 2020 r. wzrosła o 5,5% w porównaniu z 2019 r. i o 234,7% w stosunku do 2010 r. (w kraju odpowiednio o 2,6% i o 177,4%).

Uwagi metodyczne

Methodological notes

1. Dane o produkcji rolniczej opracowano **metodą rodzaju działalności**, co oznacza sumaryczne ujęcie produkcji roślinnej i zwierzęcej niezależnie od tego, do której sekcji gospodarki narodowej (według Polskiej Klasyfikacji Działalności) zaliczane są podmioty gospodarcze, które tę produkcję wytworzyły. W związku z wprowadzeniem od 2010 r. stopniowych zmian w metodologii badań rolniczych, mających na celu dostosowanie do standardów unijnych oraz uwzględnienie przemian dokonujących się w polskim rolnictwie, a także szersze wykorzystanie źródeł administracyjnych, **zmianie uległa definicja gospodarstwa rolnego**.
2. Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej (zgodnie z normami). Zgodnie z obowiązującą definicją, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali, w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów (bez warzyw gruntowych), pogłównia zwierząt gospodarskich oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji.
3. Wskaźniki **cen produktów rolnych sprzedawanych oraz cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne w rolnictwie** obliczono przyjmując jako system wag strukturę sprzedaży produktów rolnych oraz zakupu towarów i usług z roku poprzedzającego rok badany. Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych wyrażają zmiany średnich ważonych cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki cen towarów i usług zakupywanych wyrażają zmiany cen detalicznych towarów i usług zakupywanych na cele konsumpcyjne, bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjne. Jako system wag przyjęto w zakresie towarów i usług przeznaczonych na cele:
 - a) konsumpcyjne – strukturę wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych rolników, uzyskaną z badania budżetów gospodarstw domowych;
 - b) bieżącej produkcji rolniczej – strukturę zakupów dokonanych przez gospodarstwa indywidualne;
 - c) inwestycyjne – strukturę wydatków pieniężnych ustaloną na podstawie danych o akumulacji, wynikającą z rachunków narodowych.
4. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową zwierząt rzeźnych oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. Produkcję żywca rzeźnego podaje się:
 - a) w tys. sztuk (liczba zwierząt rzeźnych);
 - b) w tys. ton:
 - „w wadze żywej”, tj. według wagi zwierząt rzeźnych przed ubojem;
 - „w wadze poubojowej ciepłej” (wbc), tj. w przeliczeniu na mięso (masę mięsno-kostną) łącznie z tłuszczami i – jeżeli tak zaznaczono – z podrobami, za pomocą współczynników określających poubojową wydajność poszczególnych gatunków zwierząt.

5. Dane o skupie produktów rolnych:
 - a) za okresy miesięczne dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej;
 - b) za okresy półroczne w danych uwzględnia się korekty wynikające ze sprawozdawczości półrocznej obejmującej również skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł.
6. Informacje dotyczące warunków atmosferycznych (temperatury, opadów i usłonecznienia) opracowano w oparciu o dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej uzyskane z obserwacji i notowań prowadzonych na stacjach meteorologicznych.
7. Informacje o zaopatrzeniu rolnictwa w kwalifikowany materiał siewny podano na podstawie szacunków rzeczoznawców GUS.
8. Dane dotyczące **zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych i wapniowych** opracowane zostały na podstawie sprawozdawczości i wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. i 2020 r. Powszechnego Spisu Rolnego).
9. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2019/20 oznacza okres od 1 VII 2019 r. do 30 VI 2020 r.).
10. Dane za 2010 r. i 2020 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego we wrześniu 2010 r., według stanu w dniu 30 VI oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2020, według stanu na 1 czerwca.
11. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
12. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” lub mogą nie sumować się na 100%.